

BLÅ SERIE 34

NÅR FORÆLDRE SØGER HJÆLP - EN ANALYSE AF BREVKASSESPØRGSMÅL TIL SKOLE OG FORÆLDRES FORÆLDRERÅDGIVNING 2013-15

Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift

Når forældre søger hjælp – en analyse af brevkassespørgsmål
til Skole og Forældres forældrerådgivning 2013-15

Udgivet af forlaget Skolepsykologi som Blå serie 34

© 2016 Pædagogisk Psykologi og forfatterne

1. udgave 1. oplag december 2016

ISBN: 978-87-90650-48-3

ISSN: 0901-5078

Forfattere: Finn Christensen og Poul Skov

Omslagsdesign: Nete Banke, Imperiet

Fotografik: Palle Johansen

Grafisk tilrettelæggelse: Rikke Kvisgaard Laursen

Tryk: Specialtrykkeriet Viborg

Indhold

<i>Mette With Hagensen</i> : Introduktion	5
<i>Bjarne Nielsen</i> : Introduktion	6
<i>Finn Christensen og Poul Skov</i>	
FORORD	9
1. OM UNDERSØGELSEN	10
1.1. Formål og indhold	10
1.2. Metode	10
2. GENSIDIGE FORPLIGTELSE I SKOLE-HJEM-SAMARBEJDET	12
2.1. Dialogbaseret samarbejde	12
2.2. Samråd som fælles ramme for samarbejdet	13
2.3. Skolens forvaltningsmæssige ansvar for samarbejdet	14
2.4. Forældres medansvar for deres barns skolegang	14
3. HVAD KARAKTERISERER BØRNEENES SITUATION?	14
3.1. Flere drenge end piger	14
3.2. Børn med særlige behov er overrepræsenterede	15
3.3. Flere børn med trivselsproblemer end med faglige vanskeligheder	16
3.4. Øvrige oplysninger om børnene	16
4. HVAD ØNSKER FORÆLDRENE HJÆLP TIL?	17
4.1. Henvendelser, hvori spørgsmål om love og regler indgår	18
4.2. Elever med behov for særlige foranstaltninger	19
4.3. Accept og bevilling af støtteforanstaltninger	19
4.4. Opfølgning	20
4.5. Henvisning til specialundervisning	21
4.6. Indhold i specialundervisningen	22
5. VÆSENTLIGE OMRÅDER MED RELATIVT FÅ HENVENDELSER	23
5.1. Begrænsninger i eller udelukkelse fra undervisningen	23
5.2. Længerevarende skoleforsømmelser eller skolevægning	24
5.3. Sanktioner mod elever	24
5.4. Underretning til de sociale myndigheder	25
5.5. Tilsyn med børnene i skoletiden	26
5.6. Betaling for deltagelse i skolens undervisning	27
5.7. Skolevej og befordring	27
6. FORÆLDRERÅDGIVNING PÅ ANDRE OMRÅDER	28
6.1. Forældre støtte til børn med skolevanskeligheder	28
6.2. Rådgivning ved ændringer i skolegangen	29
6.3. Psykologiske problemstillinger	30
6.4. Skilsmisserelaterede problemer	31
7. HOVEDTENDENSER	32
7.1. Afsluttende bemærkninger og perspektiver	35
Bilag. Registreringsskemaet	37
Abstract	40

Tidsskriftet "Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift"s Review-panel

Tidsskriftet PÆDAGOGISK PSYKOLOGISK TIDSSKRIFT har tilknyttet et review-panel af udvalgte faglige eksperter, som redaktionen samarbejder med i ønsket om at opkvalificere artiklernes faglige niveau. Udvalgte og anonymiserede artikler tilsendes review-panelet til vurdering. Review-panelets vurderinger af disse artikler indgår i redaktionens endelige beslutning om udgivelse. Det er redaktionens endelige ansvar, hvad der måtte udgives.

Review-panelet består af:

Peter Allerup, professor, cand. stat.
Ask Elklit, professor, cand. psych.
Anne Vibeke Fleischer, neuropsykolog,
cand. pæd. psych.
Gitte Haslebo, organisationspsykolog, cand.
psych.
Finn Hesselberg, specialist i klinisk psyko-
logi, Norge
Anette Holmgren, cand.psych. og narrativ
terapeut.

Benny Karpatschof, lektor, dr. phil.
Jan Mejding, seniorforsker, cand. pæd.
psych.
Poul Nissen, Ph.D. associate professor
Karen Vibeke Mortensen, professor, cand.
psych.
Poul Skov, fil.dr.
Anegen Trillingsgaard, cand. psych., adj.
professor v Aarhus Universitet.

Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift er bedømt gennem peer-review og registreret i Forsknings- og Innovationsstyrelsens autoritetsliste (niveau 1) over tidsskrifter, der udløser points i Den bibliometriske Forskningsindikator.

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af eller kopiering fra denne bog eller dele heraf er kun tilladt i overensstemmelse med overenskomst mellem Undervisningsministeriet og Copy-Dan. Enhver anden udnyttelse er uden forlagets skriftlige samtykke forbudt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Undtaget herfra er kort uddrag til brug ved anmeldelser.

Abonnement, løssalg og reklamationer:

Dansk Psykologisk Forlag
Knabrostræde 3, 1. sal, 1210 København K
Tlf. 4546 0050

e-mail: salg@dpf.dk – hjemmeside: skolepsykologi.dk

Priser:

Medlemmer af Pædagogiske Psykologers Forening modtager tidsskriftet som en del af deres medlemsskab.

Ikke-medlemmer af PPF kr. 430,00, stud. kr. 323,00 incl. moms

Introduktion

Skole-hjemsamarbejdet er vigtigt for børnene

Hver dag sender forældre deres børn i skole i tillid til, at skolen er et godt sted for børnene at være og et godt sted for børnene at lære. Hver dag taler rådgiverne i Forældrerådgivningen med forældre, som af den ene eller den anden årsag oplever, at samarbejdet og kommunikationen med skolen om deres barns skolegang ikke lever op til forældrenes forventninger. Børnenes problemer er mangeartede, og årsagerne til problemerne kan både ligge i hjemmet og på skolen, men kendetegnene for de mange henvendelser til Forældrerådgivningen er, at kommunikationen mellem skole og hjem er afgørende for, at få løst de problemer, som barnet er i.

Når vores børn ikke trives i skolen og i livet, så rammes forældre på det mest sårbare vi har, vores børn. Netop derfor er det afgørende, at de fagprofessionelle tager hånd om både problemerne og de mange følelser, som børnene og forældrene er i.

Beskrivelsen af henvendelserne til Forældrerådgivningen viser netop, at problemerne i samarbejdet ofte grunder i kommunikation, der er gået skævt. Den viden er vigtig for de fagprofessionelle, som til dagligt arbejder med børn i problemer, både i skolen og udenfor. Derfor er det en stor glæde, at vi med denne udgivelse skaber et godt fundament af viden om problemstillinger i arbejdet med børn i problemer. Et fundament som giver et godt afsæt for, at vi sammen kan udvikle god praksis, så flere børn og forældre oplever god sagsbehandling, når børnenes problemer skal løses.

Skolen har opgaven med at skabe de gode rammer om samarbejdet mellem skole og forældre om barnets skolegang. Skolebestyrelsen har en stor rolle i at skabe de gode rammer gennem de principper, som skolebestyrelsen vedtager. Især når problemerne er svære, er det vigtigt, at skolen både agerer professionelt og under hensyntagen til forældrenes og børnenes udsatte position. Jeg håber på, at vi med denne udgivelse kan inspirere skolerne til at udvikle gode metoder til samarbejde med forældre i udsatte positioner gennem samarbejdet med PPR og andre eksperter.

Om Forældrerådgivningen

Forældrerådgivningen er en uvildig rådgivning, hvis mission er at fremme skolebørns trivsel og læring gennem rådgivning af forældre og andre, der oplever problemer i forbindelse med et barns skolegang.

Rådgivningen er oprettet af organisationen Skole og Forældre, der er landsorganisation for forældre i folkeskolen. Forældrerådgivningen har en koordinator fra Skole og Forældre og en række frivillige rådgivere. Rådgiverne har erfaring med skolen på forskellig vis og er kompetente samtalepartnere, hvis I som forældre oplever problemer i forbindelse med jeres barns skolegang, eller der skal træffes store beslutninger. På Forældrerådgivningens hjemmeside www.foraeldreraadgivning.dk findes bl.a. en videnbank og eksemplariske brevkassespørgsmål.

*Mette With Hagensen, landsformand
for Skole og Forældre*

Introduktion

Når forældre søger hjælp

I dette nummer af blå serie beskriver Finn Christensen og Poul Skov forældres oplevelse af problemer i forhold til skolen. Det er baseret på 652 mailhenvendelser fra forældre til Forældreorganisationen Skole og Forældre.

Som det kan ses, fremkommer der mange og vigtige synspunkter om samarbejdsproblemer, som det er skolens opgave at løse.

Det er en stor glæde for os i Pædagogiske Psykologers Forening, at vi i fællesskab med Skole og Forældre udgiver denne vigtige beskrivelse, der kan være med til at danne grundlag for vort fælles fokus på at arbejde for udvikling af det bedst mulige samarbejde mellem forældre og skole til gavn for alle skolens elever.

I særlig grad vil vi have fokus på mulighederne for Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) til at tage faglig del udvikling af et velfungerende samarbejde mellem forældre og skole. Samtidigt er det vigtigt for PPR at få mulighed for at udgøre en tryk og faglig seriøs rådgivningsmulighed for forældre, der oplever usikkerhed og utryghed ved samarbejdet med skolen. Vi har på basis af rapporten fra Finn Christensen og Poul Skov udarbejdet en artikel om det velfungerende samarbejde mellem forældre og skole samt

vurderinger af PPR's muligheder for at være med til at kvalificere dette¹.

I artiklen konstateres bl.a., at en betydelig del af de fremlagte problematikker i skolens samarbejde med forældrene også kendes fra andre rapporter, bl.a. fra årsrapporten fra Klagenævnet. De beskrevne problemer vil desuden være velkendte for de fleste PPR-medarbejdere fra deres daglige praksis

Problemerne vedrører især manglende eller u hensigtsmæssig dialog mellem skole og forældre, manglende viden hos skoleledelse om krav til begrundelser for beslutninger og manglende viden om reglerne for specialundervisning m.v. Herudover konstateres, at PPR tilsyneladende sjældent opleves som en rådgivningsmulighed for forældrene.

Det er et stort problem for PPR's muligheder for at udgøre et generelt rådgivningssystem for usikre forældre, at inklusionslovgivningen fra 2012 fjernede denne mulighed. Forældre skal bede skolelederen om tilladelse til at kontakte PPR i forhold til at søge rådgivning om skolemæssige forhold – herunder til rådgivning i forhold til forældrenes egen usikkerhed om, hvordan de skal forholde sig. Skolelederen

1 Nielsen, H.W, og Nielsen, B. *PPR og skolens samarbejde med forældrene*. Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift, nr. 5-6, 2016

kan nægte at give denne tilladelse, men skal i så fald begrunde sit afslag med baggrund i regler fra forvaltningsloven. Men der er ingen ankemulighed i forhold til skolelederens beslutning. Den enkelte kommunalbestyrelse har dog mulighed for at beslutte, at forældre generelt har lov til at henvende sig til PPR for rådgivning i relation til skolegangen og dermed skabe en situation, som var gældende før inklusionsloven fra 2012.

Det gode forældresamarbejde baserer sig på viden om de mange dilemmaer og vanskeligheder, der knytter sig til samarbejdet mellem forældre og skole. Samarbejdet kan være præget af uklare forventninger, der især rammer usikre forældre. Forældrenes forventninger er også meget forskellige, og det kan være svært for skolen at invitere til tæt dialog og samtidig undgå, at nogle forældre søger at sætte deres egen dagsorden. I særlig grad kan forældre til de svageste elever komme klemme i forhold til for store krav og forventninger fra skolen, som de ikke kan leve op til.

Henvendelserne fra forældre til Forældrerådgivningen handler primært om forældres oplevelse af usikkerhed og magtesløshed i forhold til deres eget barn, som de ikke føler, at lærerne eller skolelederen formår at afhjælpe.

Det er skolens professionelle ansvar at sikre det bedst mulige forældresamarbejde generelt og invitere forældrene ind i dette samarbejde. Og det er også skolens ansvar at sikre fornøden dialog og samarbejde med enkeltforældre – herunder forældre til elever med særlige undervisningsmæssige behov.

Det er samtidigt forældrenes ansvar at gå konstruktivt ind i samarbejdet om den enkelte klasses undervisning, og når det lykkes, bliver det en gevinst for alle elever i klassen.

Skolen og lærerne har brug for faglig sparring, rådgivning, supervision og nogle gange direkte medvirken fra faglige ressourcepersoner på skolen og fra PPR.

I forhold til udvikling af det gode forældresamarbejde har PPR vigtige faglige kompetencer til at medvirke på de forskellige niveauer, henholdsvis skoleleder-, lærerteam- og lærerniveau.

På baggrund af relevante beslutninger på skoleniveau om rammer og indhold af forældresamarbejdet udformes det i praksis i lærerteamet og gennemføres af de enkelte lærere.

Der er en del viden, der er vigtig at medtænke i planlægningen af det konkrete samarbejde, og PPR kender den aktuelle viden fra forskningsverdenen og kan inddrage det i de vigtige drøftelser på såvel skole- som lærerteamniveau.

Nogle gange udvikler samarbejdet sig uheldigt mellem lærere og en klasses forældre eller i forhold til et enkelte forældrepar. PPR skal kunne inddrages i disse tilfælde. Nogle gange skal lærerteam, AKT-vejleder og PPR sammen analysere en samarbejdsproblematik med henblik på at opstille relevante handleplaner til arbejdet i forhold til klassens forældre. Forældrenes synsvinkler og synspunkter skal altid medinddrages. I særlige situationer kan det være hensigtsmæssigt, at PPR deltager i forældremødet – eventuelt sammen med skolelederen.

I forhold til samarbejdet med et enkelt barns forældre skal PPR ligeledes kunne inddrages af såvel lærere som forældre. Lærere kan have behov for løbende faglig rådgivning m.v. fra PPR i forhold til at få løst en vanskelig samarbejdssituation med konkrete forældre. Forældrene har brug for PPR's sparring og rådgivning i forhold til deres usikkerhed i samarbejdet med skolen og i forhold til deres eget barn.

Krav og forventninger til skolen om arbejdet med øget inklusion stiller i særlig grad krav om et velfungerende samarbejde med alle forældrene i en

klasse. Skolen må anerkende, at forældrene er forskellige, og nogle kan leve op til større krav end andre.

Forældrene må på deres side anerkende og respektere, at de forventes solidarisk at bakke op om skolens bestræbelser i forhold til undervisningen af alle de børn, der måtte være i en given klasse. Forældrene skal vide, at det er den bedste hjælp og opbakning, de kan give deres eget barn.

*Bjarne Nielsen. Formand Pædagogiske
Psykologers Forening (PPF)*

Når forældre søger hjælp – en analyse af brevkassespørgsmål til Skole og Forældres forældrerådgivning 2013-15

Af Finn Christensen og Poul Skov

Forord

Den foreliggende undersøgelse er blevet til i et samarbejde med Forældrerådgivningen, som er en gratis og anonym rådgivning under landsforeningen Skole og Forældre. Forældrerådgivningen er en uvildig rådgivning, der har til formål at fremme skolebørns trivsel og læring gennem rådgivning af forældre og andre, der oplever problemer i forbindelse med et barns skolegang. Til rådgivningen er knyttet et panel af rådgivere, som varetager besvarelser af forældrenes henvendelser. Rådgivningen er oprettet af landsforeningen Skole og Forældre og bliver finansieret af Ministeriet for børn, undervisning og ligestilling. Forældrerådgivningen kan kontaktes både via mail og telefon.

Undersøgelsen er gennemført af cand. pæd. psych. Finn Christensen, tidligere amtsskolepsykolog og kontorchef i Undervisningsministeriet samt medlem af det rådgivningspanel, der besvarer forældrehenvendelser, og fil. dr. Poul Skov, tidligere forskningschef/forskningsleder ved henholdsvis Danmarks Pædagogiske Institut og DPU, Århus Universitet. Pædagogisk udviklingskonsulent cand. pæd. Signe Holm-Larsen, som er konsulent for Forældrerådgivningen, har i hele perioden været tilknyttet arbejdet. Det samme gælder lærer og koordinator for For-

ældrerådgivningen, Charlotte Broe, som også indgår i Forældrerådgivningens rådgivningspanel. Rapporten er alene forfatterens ansvar, idet der ikke har været pålagt begrænsninger i brugen af materialet.

I rapporten er alt beskrevet set med forældrenes øjne, og der er ikke foretaget en afvejning eller vurdering af henvendelsernes relevans eller rimelighed set fra skolens side, da materialet ikke giver grundlag herfor. Dertil kommer, at henvendelserne ikke kommer fra en repræsentativ gruppe af forældre, men fra forældre, der på eget initiativ søger afklaring af spørgsmål eller problemer vedrørende deres barns skolegang eller søger hjælp i forbindelse med håndtering af problemer i forhold til deres barn. Det er desuden ikke muligt ud fra forældrehenvendelserne at sige noget om skolens muligheder for at imødekomme de ønsker eller krav til skolen, som fremgår af nogle af henvendelserne.

Rapporten beskriver ikke de mange tilfælde, hvor samarbejdet mellem skole og hjem fungerer fint, hvor der ikke er problemer i undervisningen, og hvor børnene i skolen får den hjælp og støtte, de har behov for. Rapporten giver dermed ikke grundlag for at generalisere noget om hverken skolens undervisning, skolens støtte til enkelte børn eller skole-

hjem-samarbejdet. Den beskriver alene, hvilke problemer og spørgsmål der er rejst af de forældre, der har henvendt sig til Forældrerådgivningen.

Selv om dette giver væsentlige begrænsninger med hensyn til generaliseringer og tolkninger, ændrer det ikke ved, at der er grund til at være opmærksom på, at der i henvendelserne rejses alvorlige problemer og spørgsmål, som udover at være belastende for dem, de berører, efter forældrenes opfattelse ikke har kunnet afklares i et samarbejde med skolen.

1. Om undersøgelsen

Undersøgelsen omfatter en analyse af alle brevkassehenvendelser til Forældrerådgivningen i perioden 2013-15.

1.1. Formål og indhold

Undersøgelsen har til formål at kaste lys over nogle af de spørgsmål, der for forældre er aktuelle i forbindelse med deres barns skolegang og opdragelse, og som de ikke har kunnet få afklaret i deres samarbejde med skolen. Det er ambitionen, at opmærksomheden på disse spørgsmål kan være en hjælp i udviklingen af samarbejdet mellem hjem og skole. Som det fremgår af det følgende, er der ikke tale om en repræsentativ undersøgelse.

Undersøgelsen bygger på i alt 652 mailhenvendelser til Forældrerådgivningen i årene 2013, 2014 og 2015. Antallet af mailhenvendelser har været jævnt stigende i disse år med 22 % af henvendelserne i 2013, 34 % i 2014 og 44 % i 2015. I samme tidsrum har der været i alt 2.432 telefonhenvendelser, som ikke indgår i analyserne. Også her er der tale om et stigende antal gennem de tre år med 27 % i 2013, 34 % i 2014 og 39 % i 2015.

Det er ikke muligt at sige noget underbygget om årsager til det stigende antal henvendelser. Indholdet i henvendelserne tyder således ikke på, at den i 2014 iværksatte skolereform har haft større betydning i denne sammenhæng.

I langt de fleste tilfælde drejer henvendelserne sig om spørgsmål og problemer, som forældre har brug for at få afklaret i forbindelse med deres barns skolegang, men der er også en del henvendelser, hvor forældre efterspørger råd om deres egen håndtering af problemer i relation til deres barn.

1.2. Metode

For bedst muligt at kunne drage nytte af det kvalitative materiale, der fremgår af de mange henvendelser og samtidig skabe overblik over indholdet i dem, er der metodisk arbejdet med både en kvantitativ og kvalitativ tilgang.

Den kvantitative tilgang har bestået i udviklingen af et registreringsskema, hvor indholdet i henvendelserne er registreret i et antal kategorier (jf. bilag). Overordnet er der tale om baggrundsforhold som køn, klassetrin og skoleform, barnets aktuelle situation og de problemer, der er nævnt i relation til barnet. Disse kategorier er fundet efter en grundig gennemlæsning af et stort antal henvendelser. Dette arbejde viste sig mere kompliceret end først antaget, men efter flere afprøvninger af registreringsskemaet opnåedes en rimeligt dækkende kategorisering af indholdet i de mange forskelligartede henvendelser. Som afslutning på udarbejdelsen af skemaet blev der foretaget en yderligere afprøvning, hvor forfatterne sammen med Signe Holm-Larsen hver for sig registrerede de samme 50 henvendelser. Da en sammen-

ligning af registreringerne af disse tre gange 50 henvendelser viste stor overensstemmelse, blev registreringsskemaet godtaget. Oplysninger fra alle 652 henvendelser blev derefter indført i registreringsskemaet og efterfølgende indtastet i databehandlingssystemet SurveyMonkey med henblik på elektronisk behandling.

I den kvalitative del af undersøgelsen er alle henvendelser analyseret indholdsmæssigt, og resultaterne heraf er for hver henvendelse sammenfattet i et resumé af de nævnte problemer og deres årsager. Disse i alt 652 resuméer er derefter brugt som grundlag for en nærmere analyse af indholdet i henvendelserne. Denne analyse har givet en uddybning af mange af punkterne i det foran nævnte registreringsskema. Den har således gjort det muligt at uddybe, hvad der ligger bag punkter som fx "Mangelfuld kommunikation fra skole til hjem" eller forældrespørgsmål om "Love og regler". Kombinationen af kvantitative og kvalitative analyser har dermed givet både et overblik over og en nødvendig uddybning af indholdet i forældrehenvendelserne. Nogle af de nævnte resuméer indgår som illustrative eksempler i rapporten.

Både registreringerne i registreringsskemaet og beskrivelserne i resuméerne indebærer en grad af tolkning, som betyder, at materialets talopgørelser ikke kan anvendes uden forbehold. Derfor er der i beskrivelsen primært anvendt tal ved kvantitativt betydelige angivelser.

Repræsentativitet

Forældrehenvendelserne er karakteriseret ved, at forældrene har brug for afklaring af spørgsmål eller problemer i forhold til deres barns skolegang, eller de efterspørger råd om håndtering af pro-

blemer i forhold til deres barn. De har desuden selv søgt en afklaring ved at skrive til Forældrerådgivningen. Selv om der dermed ikke er tale om et repræsentativt udsnit af forældre til børn i skolen, er de beskrevne problemer reelle for dem, de berører. Det er næppe heller usandsynligt, at lignende problemer opleves af betydeligt flere forældre end dem, der er kommet til orde i denne undersøgelse, hvad telefonhenvendelserne underbygger. Begrænsninger med hensyn til generalisering og tolkning af undersøgelsens resultater er yderligere omtalt i forordet.

Anonymitet

Stort set alle henvendelser er formuleret anonymt, så man ikke kan identificere personer og meget sjældent skoler. Dette har ikke været et problem i arbejdet, idet udgangspunktet for alle analyser har været de nævnte spørgsmål og problemer og ikke de pågældende personer og skoler. I de få tilfælde, hvor det har været nødvendigt, er beskrivelserne anonymiseret. Det samlede materiale er efter endt brug leveret tilbage til Forældrerådgivningen.

Anvendte begreber

Der er i rapporten anvendt en række begreber som fx ordblindhed/læsevanskeligheder, ADHD, trivselsvanskeligheder og integration. Når forældre har brugt disse eller andre begreber i forbindelse med deres beskrivelse af problemer eller deres barns situation, er begreberne registreret som nævnt, hvad der er en naturlig følge af, at det hele er beskrevet set med forældrenes øjne. Der er altså ikke gjort forsøg på en nærmere vurdering af, om et barn er ordblind, har ADHD, eller

om problemer i klassen fx skyldes inkluderede børn. En sådan vurdering har hverken været mulig eller ønskelig ud fra det foreliggende materiale.

2. Gensidige forpligtelser i skole-hjem-samarbejdet

På grund af en række lovgivningsmæssige ændringer på området de senere år gives i dette kapitel en kort orientering om nugældende rammer og betingelser for samarbejdet mellem skole og forældret i relation til nogle hovedtræk i forældrehenvendelserne.

Folkeskoleloven lægger vægt på, at der er et konkret samspil mellem skolen og forældrene i realiseringen af folkeskolens virksomhed. Folkeskolelovens første paragraf nævner udtrykkeligt dette samarbejde som en grundforudsætning for undervisningen. Selv om det er Folketinget, der beslutter lovgivningen, og kommunalbestyrelsen, der har ansvaret for det kommunale undervisningstilbud, er det skolen i samarbejde med elever og forældre, der skal sikre den konkrete udmøtning i hverdagen. Det er imidlertid få steder i loven, hvor forældrene har vetoet i forhold til beslutninger, både vedrørende skolens struktur og indhold og i forhold til beslutninger om de enkelte elever. Der er derimod en forpligtelse til samråd mellem skoleleder og forældre om en række forhold, og det er i folkeskolens regelsæt de senere år understreget, at skolelederen som myndighedsudøver er forpligtet til at begrunde og forklare sine beslutninger, ligesom der i skolelovgivningen er stillet krav om skriftlig underretning til forældrene om både udtalelser og beslutninger vedrørende de enkelte elever. Skolen, repræsenteret ved skolelederen, er tillagt den afgørende be-

slutningskompetence, hvad angår foranstaltninger og beslutninger i forhold til det enkelte barn og dets forældre, men skolen har en forpligtelse til at etablere et samarbejde med forældrene om klarlægning af beslutningsgrundlaget.

Forældrenes indflydelse på skolens virksomhed sker delvist repræsentativt gennem skolebestyrelsen, men også her er der begrænsninger for forældrenes indflydelse på konkrete forhold vedrørende den enkelte elev. De fleste henvendelser til Forældrerådgivningen handler om enkelte elever, og derfor er der meget få henvendelser, der vedrører skolebestyrelsen. Hvor det forekommer, handler det primært om, at skolebestyrelsen ikke tydeligt har informeret om principielle beslutninger, retningslinjer og prioriteringer inden for de i lovgivningen fastsatte rammer.

Skolens virksomhed i praksis, som den udmøntes i forhold til de enkelte forældre og det enkelte barn, bygger således på, at der er et gensidigt krav om samarbejde og kommunikation, men at det er skolemyndighederne, der træffer afgørelser. Denne fordeling af ansvaret understreger skolens forpligtelse til at etablere og opretholde et godt samarbejde med forældrene.

2.1. Dialogbaseret samarbejde

Samarbejdet mellem skolen og forældrene udspilles primært i den dialog, der er mellem skolen og forældrene om eleverne og om undervisningen. Kvaliteten af denne dialog er afgørende for, om samspillet fungerer hensigtsmæssigt for begge parter. Det handler i problemsituationer ikke så meget om, hvem der har ret eller om, hvad lovgivningen siger, men i højere grad om, hvorvidt begge parter er ble-

vet hørt, og om at det er sikret, at samarbejdsprocessen forløber tilfredsstillende for alle involverede.

I langt de fleste henvendelser, der involverer lovgivningsmæssige forhold, uanset om der er behov for information, vejledning eller direkte rådgivning, er der tale om følgerikninger af en svigtende dialog, præget af mangelfuld kommunikation. I nogle tilfælde handler det imidlertid også om, at forældre ikke synes, at deres ønsker og krav til skolen er blevet tilstrækkeligt imødekommet, hvilket godt kan skyldes, at skolen ikke har mulighed for det.

2.2. Samråd som fælles ramme for samarbejdet

I folkeskolelovens tekster anvendes ofte udtrykket *samråd* som en ramme for samarbejdet med forældrene om beslutninger i forhold til det enkelte barn, fx ved inddragelse af PPR, ved henvisning til støtte eller specialundervisning og ved oversidning. Begrebet samråd er dog ikke nærmere præciseret, og mange henvendelser til Forældrerådgivningen illustrerer, at der er en forskellig opfattelse af, hvad forpligtelsen til et samråd mellem skolelederen og forældrene indebærer.

I Ordbog over Det Danske Sprog beskrives indholdet i ordet samråd som rådslagning, aftale, overenskomst og enighed, at bestemme eller beslutte noget i fællesskab. Der ligger således i ordet, at der ikke blot skal ske en *høring af deltagende parter*, men at der også skal være en *forhandling*, hvor sagen belyses af begge parter, og at en *løsning* skal drøftes. I folkeskoleloven er det præciseret, at skolelederen har den endelige afgørelse i de fleste af de rejste spørgsmål, der efter denne lov skal gø-

res til genstand for samråd med forældrene. Derfor er samrådet primært en forpligtelse for skolen til høring, klargøring af både skolens og forældrenes synspunkter samt en forhandling om løsningsforslag og handlemuligheder.

De forældrehenvendelser, der omtaler samråd, viser, at der hos forældre ofte er en diffus oplevelse af samrådets funktion i skolen. I nogle tilfælde oplever forældrene ikke at blive hørt, og der kan efterfølgende opstå uenighed om, hvad der er sket, eller hvad forældrene har sagt ved samrådet. I andre henvendelser er der ikke udarbejdet klare konklusioner eller samlet op i referater eller lignende fra samrådsmøder, og forældrene får ikke klar information om det videre forløb, eller de bliver ikke oplyst om klagemuligheder. Forældre kan opleve at blive indkaldt til samtaler, hvor de alene møder en gruppe af skolens medarbejdere og eksperter uden på forhånd at være orienteret om mødedeltagere eller formål.

Skolens ledelsesmæssige struktur kan virke uklar for forældre, hvor teamledere, afdelingsledere, konsulenter og lærere optræder med uklare roller. Forældrene oplyses heller ikke altid om, hvilke kompetencer der er tillagt de enkelte deltagere i samrådet, og hvor man evt. kan henvende sig ved en manglende dialog eller i tilfælde af konflikt.

Forældrehenvendelserne udtrykker i sagens natur alene forældrenes fremstilling af sagerne, og der vil sikkert være andre oplevelser af forløbene set fra skolens side. Forældrehenvendelserne er imidlertid et direkte udtryk for nogle forældres oplevelser og kan som sådan være af betydning for udpegning af områder, hvor kvaliteten af dialogen mellem hjem og skole kan forbedres. Her synes kerne-

området ikke at være love og reglers formulering, men snarere skolens forvaltning og formidling heraf.

2.3. Skolens forvaltningsmæssige ansvar for samarbejdet

Et særskilt forhold, som ofte nævnes i forældrehenvendelserne, er uklare eller manglende tilbagemeldinger på henvendelser med spørgsmål om oplysninger eller ønsker om drøftelse af forhold af betydning for forældrene. Der er henvendelser, som ikke besvares af skolen, eller hvor responsen kun fremkommer efter gentagne henvendelser. Der gives ikke altid skriftlige tilbagemeldinger, og når det sker, da jævnligt kun i form af beslutninger, hvor begrundelse mangler, eller meddelelsen foregår alene mundtligt. Dette gælder også i spørgsmål om lovgivning eller andre regler af betydning for skolens beslutninger. Ikke mindst henvisning til specialundervisning i skolen er beskrevet ret udførligt i folkeskolelovgivningen, men alligevel er der i henvendelserne til Forældrerådgivningen eksempler på, at skoleledere ikke i tilstrækkelig grad er opmærksomme på især kravene til samråd og inddragelse af forældre i afklaring af problemer og forslag til løsninger.

2.4. Forældres medansvar for deres barns skolegang

Folkeskoleloven giver forældrene et medansvar for deres barns skolegang. Dette gælder især i forhold af betydning for skolens virksomhed og i forhold til beslutninger vedrørende den enkelte elev. Det er klart ud fra forældrehenvendelserne, at der er meget få forældre, der oplever problemer i forhold til den lovgivningsmæssige rammesætning for skolens

virksomhed. Der er enkelte henvendelser, der handler om skoledagens længde og om omlægning af klasser, men langt den største del handler om løsningen af problemer i relation til enkelte børn, klasser eller lærere. Der er dog også henvendelser, hvor der rejses spørgsmål med hensyn til begrænsninger i det frie skolevalg for børn i specialundervisningen og efterskoleophold for børn af ubemidlede forældre, altså forhold, hvor lovgivningen er begrænsende. Samlet set er lovgivningens indhold imidlertid ikke det centrale problem for hovedparten af de forældre, der har henvendt sig til Forældrerådgivningen, heller ikke i forhold til folkeskolelovgivningens nye bestemmelser. Henvendelserne omhandler primært, om lovgivningen bliver fulgt af skolerne, og om mangelfuld information og dialog.

3. Hvad karakteriserer børnenes situation?

Det er tydeligt, at situationen for de børn, forældrenes henvendelser til Forældrerådgivningen handler om, har haft betydning for forældrenes spørgsmål. For bedre at kunne forstå baggrunden herfor beskrives derfor i dette kapitel, hvad der karakteriserer situationen for disse børn.

3.1. Flere drenge end piger

Betydeligt flere drenge end piger har givet anledning til, at forældre henvender sig til Forældrerådgivningen. 65 % af henvendelserne drejer sig således om drenge og 35 % om piger. Her er der set bort fra 91 henvendelser, hvor barnets køn ikke er oplyst. Det sidste gælder i høj grad henvendelser, hvor forældre ønsker oplysning om love og regler uden nærmere begrundelser.

3.2. Børn med særlige behov er overrepræsenteret

Analyserne af forældrenes henvendelser viser yderligere, at børn med særlige behov er stærkt overrepræsenteret. Cirka halvdelen af alle børnene er således registreret med en egen/særlig vanskelighed i forhold til fag eller adfærd. Som det fremgår af det følgende, er der tale om et bredt spektrum af vanskeligheder.

Tabel 1. Hyppigst angivne særlige vanskeligheder

<i>Vanskeligheder</i>	<i>Procent af alle henvendelser</i>
Ordblindhed/læsevanskeligheder	8 %
ADHD eller lignende	10 %
Autisme eller lignende	4 %
Andet	31 %

Af tabellen ses, at 10 % af alle henvendelser drejer sig om børn, hvor forældrene har nævnt ADHD som en vanskelighed hos barnet. Den tilsvarende andel for ordblindhed/læsevanskeligheder og autisme eller lignende er henholdsvis 8 % og 4 %. Specielt ADHD eller lignende nævnes langt hyppigere for drenge end for piger. En del af de børn, der er registreret under de tre første kategorier i tabellen har også faglige vanskeligheder eller trivselsproblemer. Dette er ikke i alle tilfælde registreret under "Andet". Den samlede andel af børn med faglige vanskeligheder og trivselsproblemer omtales i det følgende.

Som følge af det meget store antal vanskeligheder, der er nævnt under "Andet", er der foretaget en nærmere analyse af, hvilke vanskeligheder, der

her er tale om. I alt er der registreret 201 henvendelser under "Andet". Heraf er indholdet ikke nærmere beskrevet i 12, således at der i alt er 189 henvendelser, som indgår i følgende fordeling på underkategorier:

1. Psykiske vanskeligheder, der omfatter angst, depression, sensibilitet, koncentration, spiseforstyrrelser og stofmisbrug samt uspecificerede psykiske vanskeligheder (9 % af alle henvendelser)
2. Adfærdsvanskeligheder omfattende bl.a. konflikter, sociale problemstillinger og motoriske vanskeligheder (5 % af alle henvendelser))
3. Faglige problemer, omfattende sprogproblemer, matematikvanskeligheder og uoplyste faglige vanskeligheder (4 % af alle henvendelser)
4. Begavelsesniveau, omfattende primært generelle læringsvanskeligheder samt høj begavelse (3 % af alle henvendelser)
5. Sygdomme hos eleven (3 % af alle henvendelser)
6. Skolerelaterede reaktioner, omfattende skoletræthed, forsømmelser og andre undervisningsrelaterede reaktioner (2 % af alle henvendelser)
7. Umodenhed (2 % af alle henvendelser).

Det er bemærkelsesværdigt, at så relativt mange henvendelser omhandler elever med psykiske og sociale vanskeligheder. Henvendelser vedrørende ADHD (68), autisme (26), psykiske vanskeligheder (61) og adfærd (33) udgør i alt 188 henvendelser, svarende til 29 % af samtlige 652 henvendelser.

Det er således elevernes sociale og per-

sonlige forhold mere end de faglige problemer, der i registreringsperioden ligger bag forældrehenvendelserne til Forældrerådgivningen. Henvendelserne tyder på, at der er behov for et højere handleberedskab i skolerne til at imødekomme problemer, der kan opstå i forbindelse med samarbejde med forældrene om elever med psykosociale problemstillinger.

3.3. Flere børn med trivselsproblemer end med faglige vanskeligheder

En yderligere belysning af situationen for de børn, der har dannet baggrund for forældrenes henvendelser, viser, at mange af børnene har trivselsproblemer, og at en langt mindre andel har faglige vanskeligheder. I godt 40 % af alle henvendelser oplyses det således, at barnet har trivselsproblemer, mens kun cirka halvt så mange har faglige problemer. Der er tydelig sammenhæng mellem at have trivselsproblemer og at have vanskeligheder i forhold til fag eller adfærd. Ca. to tredjedele af børnene med trivselsproblemer har således også en sådan egen/særlig vanskelighed. Ikke overraskende er der omkring dobbelt så mange drenge som piger, hvor

forældre har nævnt enten trivselsproblemer eller faglige problemer.

3.4. Øvrige oplysninger om børnene

Tabel 2 viser de skoleformer og skoletilbud, der er repræsenteret i forældrenes henvendelser.

Ser man bort fra de 17,2 % ikke oplyste og de 1,8 % uden for skoletilbud i tabellen, går 89,8 % i folkeskolen, herunder specialskole eller specialklasse, mens 10,2 % går i privatskole, herunder efterskole. Dette er en forskel i forhold til elevtalsfordelingen på landsplan, hvor 82 % af børnene går i folkeskolen og 18 % i frie skoler. (Undervisningsministeriet 2014). Der er således i undersøgelsen en svag overrepræsentation af forældre til børn i folkeskolen og dens specialtilbud.

Børnene i undersøgelsen fordeler sig nogenlunde ligeligt på klassetrin, dog med en tendens til lidt flere børn på begyndertrinnene. Det er primært mødre, der henvender sig om bistand (71 % af henvendelserne).

Sammenfattende kan det siges, at:

- Langt flere drenge end piger har givet anledning til henvendelser

<i>Skoleform/skoletilbud</i>	<i>Procent af alle børn</i>	<i>Procent, hvor skoleformen er oplyst</i>
Folkeskole	66,7 %	82,4 %
Privatskole	5,7 %	7,0 %
Efterskole	2,6 %	3,2 %
Specialskole/-klasse	6,0 %	7,4 %
Uden for skoletilbud	1,8 %	
Ikke oplyst	17,2 %	
I alt	100 %	100 %

Tabel 2. Andelen af børn i forskellige skoleformer/skoletilbud

- Børn med særlige behov er stærkt overrepræsenteret, heraf betydeligt flere drenge end piger
- Mange af børnene har trivselsproblemer. Betydeligt færre har faglige vanskeligheder. I begge tilfælde drejer det sig om betydeligt flere drenge end piger
- Der er en lille overrepræsentation af forældre til børn i folkeskolen og dens specialundervisning i forhold til forældre til børn i frie skoler
- Børnene fordeler sig nogenlunde ligeligt på klassetrin, dog med en tendens til lidt flere børn i indskoling
- Der er langt flere mødre end fædre, der henvender sig til Forældrerådgivningen.

4. Hvad ønsker forældrene hjælp til?

For at kunne forstå forældrenes spørgsmål er det nødvendigt at kende den sammenhæng, spørgsmålene indgår i. Her viser analyserne, at en meget stor del af forældrenes henvendelser indeholder en kombination af følgende elementer:

- Barnet har en egen særlig vanskelighed, herunder faglige vanskeligheder og trivselsproblemer
- Forældre har behov for at vide mere om love og regler
- Forældre oplever, at de ikke bliver hørt af skolen, og at deres barn ikke får den støtte i skolen, det har behov for.

Det er ofte med dette udgangspunkt, at forældre søger hjælp til løsning af problemer i forbindelse med deres barns skolegang.

En dreng på 14 år er efter en del skift kommet i en klasse, hvor der ydes støtte

og tages hensyn til, at han er sårbar og fagligt har store huller. En ny lærer er imidlertid ikke særlig forstående, og skolen foreslår nu placering i specialklasse. Det er forældrene imod. Hvad kan de gøre?

En dreng i 1. klasse har fået diagnosen ADHD. Han sidder alene i klassen og må ikke være sammen med de andre børn i pauserne. Forældrene føler, at deres barn efterhånden er frataget al kontakt med de andre børn. De ønsker oplyst, om man kan klage over ledelsesbeslutninger om deres barn.

En mor beder om råd. Hendes datter på 15 år går i specialklasse på grund af generelle indlæringsvanskeligheder og angst. Nu overvejer skolen oversidning i 9. klasse, og det er meddelt moderen, at det er noget skolelederen bestemmer. Moderen er bange for datterens reaktioner og beder om hjælp til at klage.

Moderen til en stærkt ordblind pige i 3. klasse har ønsket en it-rygsæk til sin datter, hvad skolen har afslået. Pigen er efterhånden kommet meget bagud fagligt. Hvad kan moderen gøre?

Hvor kan forældre henvende sig, når skolen ikke vil svare på spørgsmål om opfølgning af handleplaner for et barn med særlige behov?

Den efterspurgte hjælp kan fx dreje sig om utilfredshed med en eller flere lærere, mangelfuld undervisning, specialundervisning, elevfravær, skolevægning, hjemmeundervisning, betaling for deltagelse i skolens undervisning, skolens underretning til de sociale myn-

digheder eller oplevelsen af, at skolen bryder sin tavshedspligt. Dette er uddybet i de følgende kapitler.

I de fleste tilfælde er spørgsmålene relateret til barnets skolegang, men der er også mange henvendelser, hvor forældre efterspørger råd om deres egen håndtering af problemer i relation til deres barn. Nogle forældre søger desuden hjælp i forbindelse med egne skilsmisseproblemer og disses betydning for barnet og dets skolegang.

4.1. Henvendelser, hvori spørgsmål om love og regler indgår

Folkeskoleloven er naturligvis den væsentligste lovgivningsmæssige ramme om forhold vedrørende børns undervisning, men også forvaltningslovens bestemmelser om partshøring, aktindsigt, tavshedspligt, begrundelse og klagevejledning kommer i spil som svargrundlag. Forældrehenvendelserne til Forældrerådgivningen handler ofte om, hvad lovgivningen indeholder i form af forpligtelser og rettigheder for både skolen og forældrene. Derfor blev der ved udarbejdelse af registreringsskemaet for de skriftlige henvendelser til Forældrerådgivningen medtaget en mulighed for markering af, om love og regler udgjorde en primær eller en sekundær problemstilling. Problemstillingen er primær i 26 % af alle 652 henvendelser og sekundær i yderligere 25 %. Love og regler, der altså udgør et meget centralt tema i forældrenes henvendelser til Forældrerådgivningen, kan opdeles i 3 kategorier, hvor forældrene efterspørger

1. Information om lovgivning og regler
2. Vejledning om, hvorvidt praksis er i overensstemmelse med lovgrundlaget

3. Rådgivning om, hvilke handlemuligheder de har ved afgørelser, som de finder forkerte eller problemfyldte.

Information

Nogle forældre beder alene om at få information om lovgivningens bestemmelser for selv at tage stilling til, om et forhold i skolen er behandlet i overensstemmelse med lovgivningen, altså oplysninger om love og bekendtgørelser. De fleste henvendelser er relateret til folkeskoleloven eller lovgivningen om frie skoler, men også den sociale lovgivning, forvaltningsloven og forældreansvarsloven er områder, hvor der efterlyses viden. Selv om der via internettet relativt let kan hentes oplysninger herom, er det en mulighed, disse forældre enten ikke har benyttet eller ikke har kunnet gøre brug af, måske fordi indhentning af relevant viden i forhold til en konkret problemstilling oftest forudsætter et indgående kendskab til både terminologi og til indhold, noget de færreste forældre har.

Vejledning

Andre spørgsmål handler om undren over myndigheders, herunder skolers, handlinger eller udtalelser set i lyset af, hvad forældrene i forvejen ved om skolens regelsæt. Her anmodes om hjælp til at vurdere, om den omhandlede problemstilling er behandlet i overensstemmelse med lovgivningen, og spørgsmålet omhandler primært vejledning i tolkningen af lovgivningsmæssige forhold og bestemmelser i tilknytning til den aktuelle problemstilling. Af henvendelserne fremgår, at der fra skolens side ikke altid er henvist til lovgivningsbestemmelser, eller der er givet andre begrundelser for beslutninger.

Rådgivning

Der er imidlertid også henvendelser, hvor der efterlyses oplysninger om klagemuligheder, herunder til hvem og på hvilket grundlag man kan klage over, hvad man oplever som en uretfærdig og forkert reaktion fra skolens side. Her er der behov for direkte rådgivning om eksisterende handlemuligheder og forældrerettigheder i forhold til skolesystemet. Ved disse henvendelser er der fra skolens side tit ikke givet klare oplysninger om klageadgang eller om det formelle og konkrete beslutningsgrundlag.

4.2. Elever med behov for særlige foranstaltninger

Omkring halvdelen af alle henvendelser til Forældre-rådgivningen handler om elever i vanskeligheder med behov for særlige foranstaltninger. I den følgende analyse er alene medtaget faglig støtte i hjemskolen, specialundervisning, ordblindeundervisning, ADHD og andre mere uspecificerede henvendelser om støtte til eleven. Sammenlagt godt en tredjedel af de i alt 652 henvendelser handler om elever med disse vanskeligheder. Heraf vedrører 123 henvendelser faglig støtte i hjemskolen og 60 specialundervisning. En stor del af de rejste problemstillinger i disse henvendelser handler således om problemer med at få etableret undervisningstilbud for børn med behov for faglig støtte i hjemskolen og i specialundervisning. Lovgivningen på disse felter er ikke ny, og ved de senere ændringer er det gjort lovgivningsmæssigt lettere og mere fleksibelt for skolerne at iværksætte den nødvendige støtte.

4.3. Accept og bevilling af støtteforanstaltninger

Ud af 123 henvendelser om problemer med faglig støtte i hjemskolen handler de 46 om problemstillinger ved både henvisning til støtte, gennemførelse af støtten og om kontinuitet i den undervisningsmæssige støtte. Det drejer sig blandt andet om vanskeligheder med at få skolen til at anerkende behovet for faglig støtte, ikke mindst når forældres anmodning om hjælp handler om vanskeligheder i læsning og matematik. Skolen afviser støtte med henvisning til ressourcer, lovgivning og tradition eller sædvane. Hertil kommer, at det for en del forældre har vist sig vanskeligt at få tilbagemelding på deres henvendelser til skolen om bistand i form af faglig støtte.

Et forældrepar har i forbindelse med deres søns skoleflytning fra en fødeskole til en overbygningsskole overraskende fået oplyst, at drengen fagligt ikke kan følge undervisningen i matematik, og at der ikke gives støtte. Han må derfor beskæftige sig med andre opgaver i matematiktimerne. Forældrene efterlyser hjælp

Søn med ADHD går i 2. klasse. Han er glad for skolen, men får ikke lavet noget fagligt, medmindre der er en voksen omkring ham. Skolelederen mener ikke, at en ADHD-diagnose giver adgang til støtte. Forældrene efterlyser muligheder for støtte i skole og SFO og i frikvarterer.

Mor til pige i 6. kl. oplyser, at datteren er diagnosticeret som ordblind, og at skolen har søgt om adgang til Nota. Mor spørger om, hvad Nota er, om skolen må teste en elev for ordblindhed uden aftale med for-

ældrene, og om der er regler for orientering af forældrene om testningens resultater.

Et forældrepar efterlyser hjælp. Deres datter i 2. klasse har det fagligt meget svært, og der er ikke fra skolen etableret nogen støtte, da udredning for læsevanskeligheder først sker i 4. klasse. Forældrene efterlyser råd om, hvor de – evt. mod betaling – kan få hjælp til datteren.

Selv om der i skolen er accept af behovet for støtte i faglig undervisning, beretter nogle forældre om forsinkelser i svar, svigt i forhold til aftaler og manglende information eller afvisning af relevant hjælp. De oplever, at det kræver en både vedvarende og vedholdende indsats at få afklaring af problemstillinger og en opfølgning i form af støtte.

Mor til en dreng i 7. klasse på en friskole oplyser, at han er bevilget en IT-rygsæk, men at skolen i øvrigt ikke vil hjælpe ham, fx med kosisider til oplæsning eller scanning af relevant materiale. Hun vil vide, om det er i orden, at skolen afviser at hjælpe.

Mor klager over, at skolen ikke tildeler hendes søn det anbefalede antal støttetimer. PPR støtter, men skolelederen afviser med henvisning til manglende ressourcer. Hun har ikke fået skriftligt svar eller klagevejledning.

Mor efterlyser bestemmelser i den nye skolelov, som giver hendes barn garanti for at få den ekstraundervisning i dansk, som skolen nu har aflyst af "kapacitetsmæssige" grunde.

4.4. Opfølgning

Et særskilt område, hvor forældrene udtrykker usikkerhed om regelgrundlaget, er kontinuitet i og tilpasning af faglig støtte. Den bevilgede støtte opleves ikke at blive realiseret, eller den bliver anvendt til andre formål og ændret uden forudgående information. Anmodning om bistand i form af rådgivning fra Pædagogisk Psykologisk Rådgivning opleves som vanskelig, og der oplyses ikke altid om mulighederne herfor, eller der informeres om, at der ikke foretages individuelle udredninger, og at der er lange ventetider.

Et forældrepar klager over, at deres datter i 5. kl. ikke kan få relevant hjælp i matematik. Der har været løbende dialog herom, og der har været givet forskellige former for støtte, men sporadisk og uden nogen plan. Der er nu henvist til PPR, men foreløbigt uden respons. Forældrene efterlyser rettigheder med hensyn til testning for talblindhed, muligheder for støtte og evt. et skoleskift.

En mor beder om hjælp i forbindelse med, at hendes spastiske søn i skolen er tildelt støtte, som imidlertid af skolen også anvendes til andre elever. Hun vil gerne vide, hvordan hun kan sikre, at sønnen får den bevilgede støtte.

Far efterlyser en vurdering fra PPR, der har lavet en udredning af datteren på 10 år. Der er imidlertid kun en beskrivelse, men intet forslag til støtte i undervisningen. PPR henviser til, at de ikke må udtale sig om datterens støttebehov, da det er noget, som skolen tager stilling til. Far vil vide, om det kan være rigtigt.

Skal en kommune rette sig efter en afgørelse i Klagenævnet for specialundervisning om ordblindeundervisning i et skoletilbud målrettet ordblinde børn?

Mor til barn med infantil autisme vil vide, hvilke krav der kan stilles til en skole om individuel støtte. Hun har ikke kunnet få svar herpå fra skolen, selv om der har været klare anbefalinger om individuel støtte i hjemskolen ved et overleveringsmøde fra børnehaven. Hun vil gerne vide, hvilken støtte der kan gives, hvordan hun kan få et svar fra skolen, og om der kan gives støtte i en friskole.

4.5. Henvisning til specialundervisning

Angående specialundervisning, hvor der er tale om undervisning med støtte i hjemklassen i mere end 9 timer pr. uge eller i specialklasser og specialskoler, er der registreret 60 henvendelser ud af de i alt 221 henvendelser om særlige foranstaltninger. Ud af disse 60 handler de 41 om lovgivningsmæssige problemstillinger. Det kan undre, fordi der her er en klar og uændret lovgivning og muligheder for klage til Klagenævnet for specialundervisning. Også her er der en del henvendelser om henvisningsprocessen og især om forældrenes inddragelse heri. Ofte er der usikkerhed med hensyn til indholdet i den bevilgede specialundervisning, ligesom der er usikkerhed om den løbende opfølgning.

Et forældrepar spørger, om det virkelig kan være rigtigt, at en kommune kan flytte en specialklasseelev fra en god skolegang i specialklassen, fordi kommunen nu selv finder at kunne tilbyde specialun-

dervisning. Spørgsmålet er, om forældrene til handicappede børn ikke har samme ret til frit skolevalg som andre forældre.

Mor til dreng med ADHD-lignende vanskeligheder er uden forudgående PPR-undersøgelse henvist til en specialskole, hvor der endnu ikke er plads. Han bliver eneundervist i SFO'en af en uuddannet ung mand, der deltager positivt i skole-hjem-samtalen, men som anvender magt i visse situationer. Nu vil drengen ikke i skole, og mor efterlyser hjælp.

En dreng går i en 8. specialkasse på grund af ADHD. Moderen er bekymret for, om distriktsskolen vil forlange at flytte ham tilbage til denne skole ved den kommende revisitering – imod hendes ønsker – og lærernes anbefalinger. Hun beder om råd til, hvordan hun kan forhindre, at sønnen flyttes tilbage til en almenklasse.

Forældrepar efterlyser oplysning om, hvorledes henvisning til en specialklasse foregår. Skolen har henvist deres søn i 3. klasse til en specialklasse for ordblinde, men de er ikke blevet oplyst om hverken proces for henvisning eller om specialklassens undervisningsfag eller timeplan.

En piges forældre efterlyser muligheder for at protestere mod en fejlbehæftet statusredegørelse for pigens skolegang. Redegørelsen er udarbejdet til kommunalbestyrelsen af PPR. Pigen er handicappet og modtager fuldtidsstøtte i skolen. Forældrene mener, at PPR og skolen beskriver problemstillinger, som er forældrene ubekendte, og de ønsker at klage herover.

4.6. Indhold i specialundervisningen

Der er også i henvendelserne klager over manglende undervisning i specialklasser og specialskoler. Det drejer sig primært om, at forældre har oplevelsen af, at folkeskolens fagplan ikke følges, eller at der ikke undervises i obligatoriske fag eller gives støtte til vanskeligheder i faglig undervisning, fx ordblindeundervisning. Forældrene oplever her afvisning eller manglende svar på henvendelser.

15-årig specialklasseelev har haft 12 lærerskift og mangler faglig undervisning. Der tilbydes ikke valgfag og tilbudsfag i udskoling. Forældrene har selv fundet et andet og bedre specialundervisningstilbud i nabokommunen, men møder modstand fra hjemkommunen, der har iværksat en procedure med nyvurdering med inddragelse af PPR. Forældrene forstår ikke, at der ikke er frit skolevalg og efterlyser hjælp.

En mor efterlyser regler for sine rettigheder som forældre i forbindelse med sønnens anbringelse uden for hjemmet. Han går i en specialklasse med en afvigende fagfordeling, bl.a. i form af færre matematiktimer. Hun vil gerne sikre sig, at han får fyldestgørende undervisning i henhold til folkeskolens regelsæt.

Mor til en hjerneskadet elev, henvist til en specialskole, klager over, at skolen ikke giver dansk- og matematikundervisning i det omfang, som folkeskoleloven foreskriver. Hverken skolelederen eller skolebestyrelsen reagerer på hendes henvendelser, men har oplyst, at nok har skolen en formel plan herfor,

men at den i praksis ikke følges. Hun vil vide, hvor hun kan klage.

En mor til en handicappet datter beder om hjælp. Datteren har indtil 5. klasse gået i specialskole, men ikke modtaget faglig undervisning. Nu er hun flyttet til en almindelig skole med støttetimer, men hun er meget bagud fagligt. Mor har efterlyst hjælp på skolen, men møder meget lidt interesse herfor fra skolens side. Hun efterlyser muligheder for at give et fagligt løft til datteren.

Mor beder om hjælp til sin søn, der er specialskoleelev. Han får ingen faglig undervisning, selv om han ikke kan stave og læse, og skolen vil ikke anerkende ordblindhed som et problem. Hun efterlyser, hvor hun kan få hjælp til faglig undervisning.

Der er i de nævnte områder vedrørende faglig støtte i hjemskolen eller specialundervisning næppe tale om direkte lovbrud, fordi det her drejer sig om forhold, hvor der fra skolelederens side skal udøves et skøn, og hvor der er forskellige handlemuligheder. Det er imidlertid karakteristisk, at forældrene, der har henvendt sig, ikke føler sig ordentligt inddraget i processen og efterfølgende informeret, og at de savner fyldestgørende forklaringer på de trufne afgørelser og på, hvorfor skolen ikke reagerer på deres henvendelser. Både folkeskolelovens regler om samarbejde mellem skole og forældre og forvaltningslovens regler om skolelederens forvaltning i forhold til afgørelser i individuelle sager giver anledning til spørgsmål.

Et andet forhold af betydning er den usikkerhed og uklarhed, der opleves hos nogle forældre om udredning af deres barns vanskeligheder. Forældre udtrykker frustration over, hvad de oplever som sendrægtighed og uklar kommunikation fra skolens side. De oplever modstand, og at de selv skal overbevise om behovet for hjælp i skolen. Skolens og forældrenes muligheder for at få bistand fra Pædagogisk Psykologisk Rådgivning synes i mange henvendelser overset eller udeladt og i enkelte tilfælde afvist af skolen.

5. Væsentlige områder med relativt få henvendelser

I det følgende omtales en række forskellige problemstillinger, som er nævnt i henvendelserne til Forælderådgivningen. Der er tale om væsentlige problemer for dem, de berører, men også om problemer, som nævnes i relativt få henvendelser. Hvert af de følgende områder omtales således i omkring eller lidt under 5 % af alle henvendelse:

- Begrænsninger i eller udelukkelse fra undervisningen
- Længerevarende skoleforsømmelser eller skolevægring
- Sanktioner mod elever
- Underretning til de sociale myndigheder
- Tilsyn med børnene i skoletiden
- Betaling for deltagelse i skolens undervisning
- Børnenes skolevej og befordring

5.1. Begrænsninger i eller udelukkelse fra undervisningen

Der er i henvendelserne eksempler på, at barnet efter forældrenes opfattelse ikke får den undervisning, det har krav

på, fordi det enten er helt eller delvist udelukket fra den almindelige undervisning eller undervises i begrænset tidsmål. Det kan skyldes, at skolen af forskellige grunde ikke kan rumme barnet i den almindelige undervisning, eller at der ikke er mulighed for at iværksætte en ønsket specialundervisning. I sådanne situationer kan det være svært for skolen at finde et andet og passende undervisningstilbud til afhjælpning af de akutte problemer eller i samarbejde med forældrene at finde frem til mere varige løsninger. Derved opstår venteperioder, hvor forældre i praksis står mere eller mindre alene med ansvaret for barnets undervisning en stor del af dagen. Der er også eksempler på, at forældre bliver ringet op på deres arbejdsplads med besked om, at de er nødt til at hente deres barn på grund af problemer med barnet i skolen.

Sådanne situationer er naturligvis belastende for både det pågældende barn, dets forældre og skolen, og det medfører da også konflikter mellem hjemmet og skolen. Et tilbagevendende spørgsmål til Forælderådgivningen i disse sager er spørgsmålet om forældrenes rettigheder i forhold til gældende love og regler på de berørte områder, men der er også spørgsmål om, hvordan man som forældre bedst kan gribe situationen an.

En dreng har i 4-5 måneder kun modtaget undervisning i 8 lektioner om ugen, fordi skolen ikke kunne rumme ham, – i starten efter aftale med forældrene. Der er tale om en friskole, og forældrene vil nu vide, om de kan kræve noget af forældrebetalingen tilbage på grund af den manglende skolegang.

En dreng på 12 år er smidt ud af skolen efter et forløb, hvor han har været henvist til en specialklasse. Årsagen er et verbalt og fysisk overgreb mod en PPR-medarbejder. Skolen kan ikke rumme ham, og kommunen har ikke fundet et andet undervisningstilbud. Forældrene spørger om, hvem de kan kontakte for at få hjælp.

Dreng i 7. kl. har store problemer med utilpasset adfærd og konflikter. Mor synes ikke, skolen giver ham relevant støtte i klassen, Nu mener skolen ikke efter mange episoder og sanktioner, at de er de rette til at undervise ham. Mor mener ikke, sønnen alene er problemet, og hun beder om hjælp til, at han ikke bortvises fra skolen.

En dreng forsømmer skolen meget på grund af store psykiske problemer. Skolen kræver drengens tilstedeværelse i lighed med de andre elever, og han bliver bortvist, da han ikke kan honorere kravet. Mor vil klage og ønsker oplysning om regler herfor.

Mor søger råd. Datteren er bortvist fra skolen på grund af voldelig adfærd, og kommunen søger at finde et anbringelsessted. Mor vil i stedet have hjælp til at sende datteren på efterskole.

5.2. Længerevarende skoleforsømmelser eller skolevægning

Af andre grunde til barnets fravær fra undervisningen nævnes i nogle henvendelser barnets længerevarende sygdom eller skolevægning af forskellige grunde. Ved længerevarende sygdom er der eksempler på, at hverken skolens tilbud om hjemmeundervisning eller om begrænset undervisning på skolen opleves som til-

strækkelig af forældre, og de efterspørger derfor regler og lovgivning på området. I de henvendelser, der omtaler barnets skolevægning, drejer spørgsmålene sig primært om, hvad forældrene kan gøre for at få deres barn til at gå i skole, eller hvor de kan hente hjælp til løsning af problemet.

Mor henvender sig om sin søn på 8 år, der er blevet behandlet for leukæmi for et par år siden, men som fortsat har mange bivirkninger. Skolen har støttet ham i 5 timer ugentligt, men støtten aflyses ofte med kort varsel, uden at forældrene er informeret i forvejen. Moderen beder om hjælp til kommunikation med skolen herom.

Mor spørger, hvordan hendes 15-årige datter, som har været fraværende fra skolen i ca. 3 mdr., kan komme videre i systemet uden at skulle gå 9. klasse om. Skolen har tilbudt hjemmeundervisning, men moderen er usikker på, om det er nok til at bestå 9.-klasseprøverne.

Mor til 11-årig datter med skolevægning efter klasseombrydning, kan ikke komme i dialog med skoleledelsen og føler sig "helt magtesløs". Hun underviser selv pigen nu og spørger om, hvem hun kan kontakte, når skolelederen ikke reagerer.

Mor anmoder om hjælp i en situation, hvor en søn ikke modtager undervisning i 8. klasse på grund af en depression og skolevægning, og hvor PPR ikke kan henvise til et specialundervisningstilbud.

5.3. Sanktioner mod elever

Nogle henvendelser drejer sig om, at skolen har iværksat sanktioner mod

barnet, fordi det efter skolens vurdering groft har brudt skolens regler for acceptabel adfærd. Sanktionerne kan omfatte hjemsendelse fra skolen i en kortere periode eller overflytning til en anden klasse eller skole. Når forældre henvender sig om sådanne problemer, er det primært, fordi de ikke er enige i skolens vurdering af de opståede situationer, eller fordi de anser skolens reaktion for unødvendig eller overdrevet. De ønsker derfor oplysning om love og regler på området og råd om, hvad de kan gøre. I de tilfælde, hvor sanktionen omfatter hjemsendelse af barnet, rammes sanktionen også forældrene, fordi de på grund af arbejdsmæssige forpligtelser vanskeligt kan varetage tilsynet med deres barn i hjemmet.

En far vil vide, om skolen må idømme en kollektiv straf til en klasse, hvor døren til klasseværelset er ødelagt. Skolen forlanger, at alle elever skal deles om udgiften til reparation, hvis skadevolderen ikke melder sig. Han mener, at denne sanktion ikke er lovlig.

En dreng i 1. klasse viser så forstyrrende adfærd, at skolen har bedt forældrene om at holde ham hjemme fra undervisningen. Forældrene spørger, om skolen kan gøre dette, og hvad de som forældre selv kan gøre i denne situation.

En 9-årig dreng er bortvist fra en specialskole efter en voldsom episode, og efterfølgende er han henvist til undervisning på en døgninstitution i 2 timer dagligt. Forældrene har klaget, men skolen afviser, at de kan klage. Forældrene kan ikke passe ham dagligt, da de begge har arbejde. De beder om hjælp.

En mor efterlyser hjælp. Hendes søn er bortvist fra skolens SFO for at have slået et andet barn. Den etablerede støtteordning har ikke fungeret, og skolen anmoder dagligt forældrene om at hente sønnen før tid. Det er endt med, at skolen har meddelt forældrene, at sønnen fremover alene vil få hjemmeundervisning.

Far til en søn i 5. klasse vil gerne vide, om skolen kan gennemtvinge et skoleskift mod forældrenes ønsker. Sønnen har medvirket ved antændelse af en toiletrulle på skolens toilet og er foreløbig bortvist fra skolen i en uge. Skolelederen overvejer skoleskift – noget, som faderen finder helt uantageligt.

5.4. Underretning til de sociale myndigheder

Et særligt forhold, som giver anledning til forældrehenvendelser, er skolens underretning til de sociale myndigheder ved bekymring om børnenes tarv. Her er det oplevelsen af uklar kommunikation fra skolens side med manglende eller uklare begrundelser for underretningen, der får forældrene til at henvende sig til Forældrerådgivningen. Nogle forældre føler sig heller ikke oplyst om, hvilke konsekvenser underretningen kan have for dem. Det fremgår således af nogle henvendelser, at skolens underretning er sket uden forudgående dialog med forældrene, lige som der i nogle underretninger beskrives situationer og hændelser, som forældrene ikke kan genkende.

Forældre til datter i 1. klasse har været bekymret for, om datteren havde problemer i skolen. Hun har haft ondt i maven og været meget optaget af sin påklædning.

Skolen har ikke reageret på forældrenes henvendelser, men har uden varsel meddelt, at skolen har foretaget en underretning til de sociale myndigheder på grund af datterens adfærd i skolen. Forældrene undrer sig over, at de ikke er hverken orienteret om problemer eller har fået oplysninger om årsagen til underretningen. De anmoder om råd og vejledning.

En far har efter en upåfaldende samtale med pædagogen i børnehaveklassen om sin søns skolegang helt uvarslet modtaget meddelelse om en underretning til de sociale myndigheder uden forudgående drøftelse eller information. Skolelederen bakker pædagogen op, men far oplever hele forløbet som urimeligt og uforståeligt. Han ønsker en neutral vurdering af hændelsesforløbet.

En mor har uden varsel modtaget et brev fra skolen om, at den vil underrette kommunens socialvæsen på grund af bekymring for sønnen. Der har været en del fravær fra skolen på grund af sygdom, men ingen forventninger om større problemer. Moderen anmoder om hjælp.

En familie får uventet en mail fra skolen om, at der er foretaget en underretning til de sociale myndigheder, fordi far slår sit barn. Det er sket som følge af en snak i klassen. Hverken familien eller socialforvaltningen har modtaget underretningen, og skolelederen oplyser, at den vikar, der har foretaget underretningen er sygemeldt. Nu efterlyser familien deres rettigheder og beder om råd til, hvad de kan gøre.

En underretning fra skolen til kommunen bygger efter forældrenes opfattelse

på ikke-verificerede oplysninger. Oplysningerne er ufuldstændige og fordrejede. De vil vide, om det er lovligt at lave indberetninger på det grundlag.

5.5. Tilsyn med børnene i skoletiden

Nogle henvendelser handler om skolens forpligtelser til at føre tilsyn med børnene i skoletiden. Forældrene forudsætter, at der fra skolens side sikres det fornødne tilsyn, således at der er voksne til stede i skoletiden. Der synes især at kunne opstå problemer i situationer, hvor undervisningen foregår uden for skolens ordinære fysiske rammer. I henvendelserne efterlyser forældrene primært oplysninger om, hvad der er ret og rimeligt i forhold til skolens tilsynsforpligtelser.

En mor vil afhente sin søn i SFO, men han er der ikke. Han har forladt skolen i utide, uden at forældrene er orienteret. Sønnen havde oplyst, at han havde fri, og mor finder ham derhjemme, efter at han er gået 2½ km hjem. Skolen har herefter ændret sine regler, men mor vil gerne vide, hvad der kan gøres for at sikre tilsynet med eleverne i skolen.

En elev på 8 år er ved forlagt undervisning blevet efterladt uden opsyn i heftigt regnvejr. Læreren havde afsluttet undervisning et kvarter før tid og havde forladt eleverne. Sønnen blev våd og forkommen samlet op af en anden forælder. Læreren mener, at eleverne kunne være gået i læ i en nærliggende bygning, og skolelederen finder ikke, at der er grundlag for kritik af læreren. Nu er faderen indkaldt til samtale på grund af belastende samarbejde. Far vil vide, om det kan være rigtigt.

En mor spørger om skolens tilsynsforpligtelse i forbindelse med børns deltagelse i lejrskole. Datteren i 1. klasse har overnattet sammen med andre elever uden direkte opsyn fra personalet. Børnene blev om natten bange, og datteren måtte hentes hjem.

5.6. Betaling for deltagelse i skolens undervisning

Forældrenes spørgsmål om betaling for deltagelse i skolens undervisning drejer sig om, hvad lovgivningen siger om forældres pligt til at betale for ydelser i forbindelse med skolegangen. Selv om undervisning i folkeskolen er gratis for forældrene, er der i henvendelserne eksempler på, at forældre er blevet pålagt udgifter til bl.a. anskaffelse af hjemmecomputer, forsikring af undervisningsmaterialer, betaling af udgifter til hjemkundskab og indkøb af køleskab til børnenes madpakker.

Mor, der er førtidspensionist, beder om hjælp. Skolen forlanger, at hendes søn i 1. klasse har adgang til en computer i hjemmet til lektier i matematik. Moderen ejer ikke en brugbar computer, og hun har ikke råd til at købe en ny.

En mor vil vide, om der er et forældreansvar i forhold til et tyveri af hendes søns I-pad, som skolen har udleveret. I-pad'en er blevet stjålet fra en bil, og nu forlanger skolen, at forældrene betaler erstatning. Forældrenes forsikring vil ikke udbetale erstatning.

En mor ønsker oplyst, om det skal være anonymt, hvem der indbetaler til klassekassen, og om skolen må opkræve leje for skabsplads til elevernes pc'er.

Der rejses spørgsmål ved, om forældre er erstatningspligtige for bøger fra skolebiblioteket, som er bortkommet i skolen.

Mor til barn i 0. klasse spørger, om høretelefoner til pc-brug i undervisningen skal betales af forældrene. Skoleledelsen paralleliserer til penaltus og gymnastiktøj.

5.6. Skolevej og befordring

Henvendelserne om børnenes skolevej og befordring drejer sig blandt andet om befordring af syge eller handicappede børn, børnenes ventetid og eventuelt bortfald af befordringsgodtgørelse ved flytning til en anden kommune.

En mor spørger til, hvor lang tid børn må vente på befordring til og fra skole. Skolen aflyser ofte både morgentimer og eftermiddagstimer, hvor eleverne må vente.

En mor ønsker belysning af regler for befordring, idet hendes stærkt ordblinde søn i 6. klasse ikke kan klare offentlig transport til specialtilbud 8 km væk, og forældrene kan ikke køre ham pga. egne arbejdstider.

En mor, hvor familien bor på en mindre ø, spørger om tilpasning af skoletid og færgetransport efter folkeskolereformen fra august 2014. Det kan med 2014-ordningens længere skoledage give børn fra ø-samfund en skoledag på knap 10 timer. Hvem har ansvaret for, at skema og færgetider tilpasses hinanden?

En mor til en 9-årig datter, der er henvist til en specialklasse på grund af en autisme-diagnose, overvejer at flytte til en ny bolig i nabokommunen. Hun vil gerne vide, om der kan blive bevilget befordring

til datteren, hvis hun forbliver i sin klasse, som fungerer godt.

6. Forældrerådgivning på andre områder

Forældrerådgivningen omhandler ganske mange problemstillinger og spørgsmål, der ikke direkte vedrører børnenes skolegang eller forholdet mellem forældre og skole. Her er der ikke tale om en konflikt med skolen eller om manglende kendskab til love og regler, men om et ønske om at støtte barnet i hjemmet både personligt og i forhold til udfordringerne i forbindelse med skolegangen. Der efterlyses rådgivning om sådanne mere personligt betingede problemstillinger af pædagogisk, social og psykologisk karakter i ca. 1/5 af alle henvendelser i undersøgelsen.

En stor del af henvendelserne omhandler forældrenes ønsker om at støtte deres børn i forbindelse med skolegangen. Dette gælder både i situationer, hvor barnet har faglige og sociale problemer, og primært handler det for forældrene om i hjemmet aktivt at supplere skolens støtte. En del af henvendelserne handler imidlertid også om, at forældrene ønsker at støtte deres børn i forbindelse med ændringer i skolegangen i form af skoleflytning, klasse-skift, oversidning og lignende. Der er således en række henvendelser, hvor der anmodes om hjælp til at løse psykologiske problemstillinger i form af aggression, angst, lavt selvværd, isolation og samspilsproblemer i hjemmet. Endvidere er der en række henvendelser, der omhandler skilsmisserelaterede problemer, hvor børnene påvirkes negativt, og hvor der er konflikter i samspillet mellem forældrene om bør-

nerelaterede spørgsmål. I det følgende gives en række eksempler på disse henvendelser.

6.1. Forældrestøtte til børn med skolevanskeligheder

En del af henvendelserne handler om, hvorledes forældrene i hjemmet kan forholde sig til børn med problemer i skolen, enten af faglig eller social karakter. Især problemer i skolen, hvor barnet udviser urolig eller aggressiv og uefterrettelig adfærd giver anledning til henvendelser, men også i faglige problemstillinger er der henvendelser om, hvordan forældrene bedst kan hjælpe. I mange henvendelser drejer det sig om at få råd om, hvorledes forældrene kan støtte den indsats, som skolen gør. Det kan handle både om specifikke problemstillinger og bredt om opdragelsesmæssige spørgsmål, om elever med udadrettede problemer og om elever, der er indadvendte samt om sociale og psykisk betonede problemstillinger.

Det præger henvendelserne, at der blandt forældre er et ønske om at bidrage til en løsning af de problemer, deres børn møder i forbindelse med skolegangen, men at de ikke ved, hvorledes situationen bedst gribes an. Henvendelserne til Forældrerådgivningen tyder på, at forældrene ikke altid medinddrages i en skoles handleplan for at hjælpe eleverne individuelt, og at forældrene som ressource ikke får tilstrækkelig opmærksomhed. Henvendelserne kan også være udtryk for, at Pædagogisk Psykologisk Rådgivning via sine psykologer og konsulenter ikke altid er tilgængelig for forældrene i undervisningsmæssige og opdragelses-

mæssige spørgsmål, der forudsætter konkret besvarelse. Den samlede analyse viser, at Pædagogisk Psykologisk Rådgivning i meget få tilfælde har været involveret i de problemstillinger, der rejses.

En mor beder om hjælp. Sønnen i 1. klasse er meget urolig, og han kan ikke sidde stille. Han er isoleret i klassen for ikke at forstyrre de andre elever. Han er fagligt dygtig og har et godt humør, men kan ikke holde sig i ro, hverken fysisk eller verbalt. Forældrene efterlyser hjælp til at ændre situationen.

Mor spørger til, hvad hun kan gøre for sin søn. Han er 12 år og ordblind. Han har ofte konflikter med lærerne og ønsker ikke længere at gå i skole. Han forlader skolen, når der er konflikter.

Mor til 2-sproget barn på 6 år beder om rådgivning. Barnet går i en mindre skole med dansktalende børn. Det går godt med samværet i skolen, men der er eksempler på sproglige udfordringer. Moderen vil gerne vide, om der er grund til bekymring.

En mor efterlyser, hvorledes hun bedst kan hjælpe sin søn på 8 år med læsning. Han har store vanskeligheder og modtager nogen hjælp i skolen. Derhjemme er han uwillig, og der er problemer med lektiehjælp.

Far beder om råd i forbindelse med sin yngste søn, som hurtigt bliver negativ, vred og afvisende overfor ideer og opgaver. Han er uefterrettelig og aggressiv både i forhold til voksne og børn, i sko-

len og derhjemme. Far efterlyser veje til at hjælpe ham.

Mor efterlyser handlemuligheder. Sønnen i 1. klasse har en provokerende opførsel med megen uro og uefterrettelighed. Han forstyrrer sammen med 3 andre undervisningen. Mor mener ikke, han trives i skolen, og at der ikke er andre problemer. Hun har drøftet problemerne med skolens personale og sundhedsplejersken, der medgiver, at sønnen er i dårlig trivsel. Der ydes støtte i form af samtaler med sønnen, men mor vil gerne vide, hvad hun kan gøre.

6.2. Rådgivning ved ændringer i skolegangen

Der søges også rådgivning, hvor der er enighed med skolen om fx skoleskift, oversidning eller udsættelse af skolegangen. Selv om forældrene efter dialog med skolen har tilsluttet sig forslag om skoleændringer, kan de efterfølgende komme i tvivl, om foranstaltningen nu er den rigtige. Ud over denne usikkerhed opstår der problemer med at håndtere ændringerne i relation til barnet. Hvordan forklare barnet, at det skal skifte fra et undervisningsmiljø, som det måske fungerer socialt godt i, uden at det oplever nederlag og usikkerhed? Ligeledes opstår der hos nogle forældre spørgsmål om afklaring af skolemodenhed og tidspunkt for påbegyndelse af skolegangen. Forældrene søger derfor hjælp både til vurdering af barnets udvikling og til at støtte de aftalte eller påtænkte ændringer gennem dialog med barnet.

Henvendelserne viser, at skoleændringer er et felt, hvor beslutningerne

ofte medfører et behov for rådgivningsmæssig opfølgning til hjemmet, og hvor skolen tilsyneladende ikke via sin rådgivning imødekommer dette behov. Henvendelserne viser også, at en del forældre ikke i deres daglige netværk kender til muligheder for at få rådgivningsmæssig kvalificeret hjælp.

Forældrene har ønsket, at deres datter skal gå børnehaveklassen om, og det har skolen accepteret. Men nu er datteren utilfreds hermed. Forældrene er derfor usikre og efterlyser rådgivning.

Far beder om råd om, hvorvidt sønnen vil have gavn af oversidning i 1. klasse. Skolen anbefaler det af faglige grunde, men forældrene er usikre, da sønnen har gode relationer til kammeraterne i klassen.

Et forældrepar beder om råd til, hvorledes de skal forklare deres søn i 2. klasse, at han skal være oversidder næste år. Han har et meget lavt selvværd, og de er usikre på, om det er en god ide.

Forældre beder om et godt råd, om deres 5-årige datter skal have udsat skolegangen på grund af sprogvanskeligheder. Talepædagog og børnehave er i tvivl og har forskellig mening.

Forældrepar beder om råd. Deres datter på 10 år er umoden og lettere ordblind. Hun er elev i en friskole og har haft mange nederlag og har efterhånden en lav selvtillid. De overvejer at lade hende være oversidder eller at skifte skole, evt. at få mere støtte i skolen. Men de er i tvivl om, hvad der er bedst.

6.3. Psykologiske problemstillinger

Nogle af henvendelserne drejer sig om problemstillinger, hvor der er psykiatiske eller psykologiske udfordringer, og hvor der er behov for professionel hjælp. Det handler om angstreaktioner, fobier og psykiatiske lidelser i form af depression og afvigende adfærd, om skolevægring og om hjælp til forældre, der oplever et stort behov for pædagogisk og psykologisk rådgivning i forhold til hjemlige problemstillinger. Der er i henvendelserne ofte tale om en akut og vanskelig problemstilling, som forældrene i et længere forløb ikke har fået løst. I nogle tilfælde er der ydet professionel hjælp, eller der er i skolen iværksat foranstaltninger, der klarer situationen der, mens forældrene fortsat står med alvorlige problemer, som de selv skal finde veje til at løse.

Flere af henvendelserne viser, at forældrene oplever sig isolerede med deres problemer, og at de ikke får rådgivning eller anden form for hjælp. Henvendelserne tyder på, at foranstaltninger i forhold til børn med store psykiske og sociale problemstillinger primært ses som gældende for skolen og eventuelt andre institutioner, mens den individuelle støtte til forældrene overses. Dette er ikke mindst et problem i de henvendelser, der tyder på, at problemerne har deres rod i misforhold i familien. Hertil kommer, at en del af henvendelserne kommer fra enlige forældre, der er alene om opdragelsen og hjælpen til deres børn.

Far efterlyser rådgivning i forhold til sin søn på 11 år, der i stigende grad er ked af at gå i skole, og som græder i forbindelse med skolegang. Forældrene er skilt, og han er i en deleordning. Også i fritiden

er han indadventt og isoleret. Faderen efterlyser hjælp.

Mor til søn på 9 år beder om hjælp. Faderen er helt passiv og har en psykiatrisk diagnose. Storesøster er flyttet hjemmefra på grund af lillebroderens voldsomme og aggressive adfærd, og mor oplever, at hun ikke fortsat kan klare sønnen, der kræver megen struktur og faste planer, og som reagerer med slag og verbale grovheder, når hun forsøger at stille krav. Hun oplever at være alene om problemerne og efterlyser hjælp til at vurdere, om sønnen skal henvises til børnepsykiater.

Et forældrepar efterlyser råd om deres søn på 10 år. Sønnen har et opfarende og iltert sind, slår sine kammerater og udtrykker sig verbalt aggressiv, så kammeraterne bliver bange for ham. Forældrene vil gerne vide, hvad de kan stille op.

Forældrepar til datter på 11 år beder om råd. Datteren lider af svær angst og er i psykologisk behandling, som ikke rigtig virker. Hun er socialt isoleret og tør ikke gå i skole uden forældrenes bistand og tilstedeværelse. Fagligt klarer hun sig godt, men hun trækker sig fra alle aktiviteter, hvor forældrene ikke er der. De efterlyser hjælp.

Far beder om hjælp til sin søn, der ikke har legekammerater, hverken hjemme eller i skolen. Drengen har særlige behov, og han er blevet mobbet i skolen. Forældrene arrangerer legeaftaler, men bliver i nogen grad afvist af andre forældre. Skolen søger at hjælpe, men ikke nok efter forældrenes mening. De vil gerne vide, hvad de kan gøre.

6.4 Skilsmisserelaterede problemer

Endelig handler en del af henvendelserne om rådgivning i forbindelse med skilsmisserelaterede konflikter i familien eller om børnenes reaktioner på skilsmisseforhold. Her er der ofte tale om konflikter mellem forældrene i forhold til bopæl og samkvemsordninger. Men der er også problemer med, hvem der deltager i forældremøder i skolen, og om adgang til information om børnenes skolegang.

Nogle henvendelser handler om enlige forældre eller pårørende, der har behov for bistand og rådgivning i forholdet til deres børns trivsel og adfærd i en situation, hvor børnene lever med delt forældremyndighed. Forældrerådgivningen forholder sig i disse henvendelser primært til problemstillinger i relation til skolegangen, men henvendelserne afspejler, at der er et behov for skærpet opmærksomhed på børn i skolen, hvor forældrene skilles, og hvor det måske overses, at der hermed opstår en række spørgsmål, som kræver både skolens og forældrerens opmærksomhed.

Mor protesterer imod, at faderen i en samkvemsweekend ikke vil lade sønnen deltage i en lejr tur i skolen. Hun ved ikke, hvad hun skal gøre og efterlyser hjælp.

En fraskilt far beder om råd i forbindelse med den 14-årige søns samkvem med moderen. Sønnen har bopæl hos faderen og står ofte i et dilemma, hvor han helst vil være sammen med sine kammerater, men hvor han så skuffer moderen. Faderen efterlyser råd om, hvordan han skal forholde sig.

Mor beder om støtte til at få separate skole-hjem-samtaler, så hun ikke tvinges til samvær med sin voldelige mand, som møder op til alle møder. Hun får angstanfald, når hun skal være sammen med ham, og kan derfor ikke deltage i samtalerne, selv om hun er bopælsforældre. Skolelederen har trukket et tilsagn om separate samtaler tilbage.

Far med fælles forældremyndighed spørger, om han kan opnå aktindsigt i mails mellem skolen og moderen, som de tre børn har bopæl hos. Han har en sag i statsforvaltningen og vil gerne have børnenes skolesituation belyst så meget som muligt.

En mor deler sine to børn med sin tidligere mand, og børnene er kede af det, når de skal til faderen. Mor efterlyser råd om, hvad hun kan gøre.

Henvendelserne om rådgivning om forældre støtte viser samlet, at mange forældre ønsker at bidrage aktivt til, at deres børns problemer løses gennem en fælles indsats fra skole og forældre. Generelt er forældrene således indstillet på at leve op til deres forældreansvar. For nogle af disse forældre kan det være vanskeligt at få hjælp fra den professionelle pædagogiske og psykologiske rådgivning (PPR), som er tilknyttet skolen.

En del af henvendelserne kunne sandsynligvis være imødekommet ved bistand fra den kommunale rådgivning i form af PPR eller fra sociale og andre offentlige myndigheder. Henvendelserne tyder imidlertid på, at disse muligheder enten ikke er kendte eller vanskeligt tilgængelige for forældrene. Her-

til kommer, at der i nogle af henvendelserne til Forældrerådgivningen er tale om et ønske om anonym og neutral rådgivning uden relation til barnets skole eller kommunale myndigheder.

7. Hovedtendenser

Undersøgelsen bygger på i alt 652 mailhenvendelser til Forældrerådgivningen. Antallet af forældre henvendelser har været stigende i registreringsperioden, og i 2015 er antallet af henvendelser til Forældrerådgivningen det dobbelte af antallet i 2013. Stigningen i antallet af henvendelser skyldes tilsyneladende kun i ringe grad den i 2014 iværksatte skolereform, og der er kun få henvendelser om forlænget skoledag, lektiehjælp, supplerende undervisning og flere undervisningstimer. De relativt få henvendelser, der har været, handler primært om den konkrete tilrettelæggelse af undervisningen. Det samlede antal henvendelser i de tre år, som undersøgelsen dækker, udgør under 1 promille af forældreantallet i grundskolen. Dertil kommer, at de medvirkende forældre har valgt at henvende sig skriftligt til Forældrerådgivningen. Der er dermed langt fra tale om et repræsentativt udsnit af forældre til børn i skolen. Undersøgelsen kan derfor ikke sige noget generelt om forældres samarbejde med skolen. Henvendelserne beskriver alene forældrenes opfattelse af rejste problemer. Til trods for disse begrænsninger giver undersøgelsen et indblik i problemstillinger, hvor forældre har behov for oplysning, vejledning og rådgivning. Den kan derfor være med til at afdække behovet herfor samt henlede opmærksomheden på områder, hvor der kan

ydes en forstærket indsats. Henvendelserne kan opdeles i tre hovedkategorier:

Konflikter

Henvendelser, hvor forældrene er i en konfliktsituation i forhold til skolen, hvor de beder Forældrerådgivningen om vejledning til, hvorledes de kan forholde sig i det videre forløb. I forbindelse hermed efterlyses ofte kendskab til folkeskolens regelsæt og muligheder for at klage. Godt en tredjedel af henvendelserne handler om sådanne konflikter.

Oplysning om rettigheder og pligter

Mange henvendelser handler om at få oplysning og viden om lovgivningens bestemmelser og om forældrenes handlemuligheder og rettigheder. Her er der ikke altid tale om forudgående konflikter med skolen, men om et ønske om at få svar på spørgsmål og eksakt viden om rettigheder og lovgivning med henblik på at kunne forholde sig i overensstemmelse hermed. I ca. 40 % af henvendelserne efterlyses, hvilke love og regler der gælder på et givet område.

Anden forældrerådgivning

En tredje hovedkategori af henvendelser handler om rådgivning i forhold til problemstillinger og forhold i familien. Disse henvendelser handler især om, hvorledes man som forældre skal forholde sig til barnets adfærd og handlinger i både hjem og skole, til opdragelsesproblemer og til sociale og andre problemstillinger i familien. I godt en femtedel af henvendelserne efterspørges en sådan rådgivning. Forældrehenvendelserne handler her især om hjælp til håndtering af relationer i hjemmet

mellem forældre og barn. De handler både om opdragelsesspørgsmål og om barnets forhold i hjemmet og i skolen med et socialt og personlighedsmæssigt indhold. Undersøgelsen peger således på, at en del forældre har behov for rådgivning om, hvorledes de skal forholde sig i opdragelsen af deres barn, og hvorledes de bedst kan støtte det.

Mange henvendelser til Forældrerådgivningen dækker en kombination af de nævnte tre hovedkategorier. Undersøgelsen viser således, at der er behov for både viden og oplysning om love og regler, om vejledning om handlemuligheder i konfliktsituationer med skolen og om personlig rådgivning både i forhold til skolegangen og til forældrenes hverdag. Henvendelserne til Forældrerådgivningen kan ses som et udtryk for et behov, der vanskeligt imødekommes i dagligdagen. Her er der brug for viden om og kendskab til skolens rammesætning i form af megen ny lovgivning, for begrundelser og udtømmende forklaringer på skolens beslutninger og handlinger og for en ligeværdig dialog med skolen i konfliktsituationer. Hertil kommer behov for rådgivning om pædagogiske og psykologiske forhold i hjemmene som supplement til den rådgivning, der ydes til skolerne. Henvendelserne viser, at mange forældre gerne medvirker til løsning af problemstillinger, hvis de får hjælp hertil i form af vejledning og rådgivning.

Drenge er anledning til flest henvendelser
Analysen af forældrehenvendelserne viser klart, at det er drengene, der giver anledning til flest henvendelser. 65 % af henvendelserne handler således

om drenge og 35 % om piger. Det er mødrene, der primært henvender sig om bistand, Godt 70 % af henvendelserne er således fra mødre. Fordelingen af henvendelser på klassetrin viser ikke noget særskilt mønster ud over det forventede, at henvendelser om faglige vanskeligheder i form af læseproblemer oftest forekommer i de yngre klasser. Analysen giver her et billede, som kendes fra andre beskrivelser.

Relativt flest henvendelser vedrørende folkeskolen

Hovedparten af henvendelserne handler om folkeskolen og relativt få om frie skoler, herunder efterskoler. Det viser en fordeling med 89,8 % fra folkeskolen og 10,2 % fra frie skoler. Dette er en forskel i forhold til elevtalsfordelingen på landsplan, hvor den offentlige skole har 82 %, mens frie skoler har 18 % af eleverne efter ministeriets elevtalsopgørelser 2014.

Trivselsvanskeligheder giver flere henvendelser end faglige problemer

Rigtig mange forældre henvendelser drejer sig om elever i vanskeligheder enten fagligt eller socialt. I alt handler cirka halvdelen af henvendelserne om elever med særlige behov. Her er det især elever med diagnoser som ADHD, psykiske problemstillinger i form af angst, depression, sensibilitet, manglende koncentration og spiseforstyrrelser samt adfærdsvanskeligheder, der dominerer henvendelserne. I forhold hertil udgør faglige problemstillinger et væsentligt mindre problemfelt. Der er således mere end dobbelt så mange henvendelser, der omhandler børnenes trivselsproblemer sam-

menlignet med henvendelser, der omhandler faglige problemer hos børnene. For forældrene udgør deres børns trivselsmæssige problemer tydeligt et større problemfelt end barnets faglige problemer, når de søger hjælp i Forældrerådgivningen. Analysen viser også, at sociale problemer med konfliktfyldt klasse miljø, elevernes indbyrdes sociale problemer, herunder mobning, og konflikter mellem elever og lærere udgør væsentligt større udfordringer end faglige og undervisningsmæssige vanskeligheder.

Behov for viden om skolens love og regler

Cirka halvdelen af henvendelserne handler om sagsforløb, hvor der er usikkerhed om, hvad lovgivningen fastlægger af rettigheder og forpligtelser. Der er set ud fra analyseresultaterne et stort behov for oplysning herom.

Vanskeligheder med hensyn til kommunikation og samarbejde

Et andet fremtrædende problemfelt i henvendelserne er vanskeligheder i kommunikation og samarbejde mellem forældre og skolens leder og lærerpersonale. Dette er ikke overraskende i lyset af, at en del af forældre henvendelserne til rådgivningen først bliver aktuelle, når der er gjort negative erfaringer i samspillet med skolen, eller hvor der er givet utilstrækkelige eller utilfredsstillende svar. Undersøgelsen viser også eksempler på, at der kan være en udfordring i at etablere et konstruktivt og respektfuldt samspil med forældrene, når der opstår konflikter, eller hvor der er uenighed. De beskrevne vanskelighe-

der i forbindelse med kommunikation og samarbejde hænger i nogle henvendelser tilsyneladende sammen med, at forældre ikke synes, at deres ønsker til skolen er blevet tilstrækkeligt imødekommet, hvad skolen måske ikke har haft mulighed for.

Behov for individuel undervisning giver anledning til mange spørgsmål

Analysen viser klart, at skolernes håndtering af individuelle undervisningsforanstaltninger kan give anledning til mange spørgsmål og konflikter. Især er der problemer forbundet med afklaring, accept, bevilling og organisering af individuel støtte og ved implementering af støtte og evaluering samt opfølgning heraf. Skoleskift og placering i klasser og på hold giver også relativt ofte anledning til forældrehenvendelser.

7.1 Afsluttende bemærkninger og perspektiver

Sammenfattende peger undersøgelsen på, at der blandt forældre er behov for let tilgængelig oplysning og viden om skolens rammesætning i form af love og regler. Forældre ønsker at være vel orienteret og efterlyser i henvendelserne en neutral og pålidelig information herom. Undersøgelsen viser også, at nogle forældre finder det vanskeligt at kommunikere med skoleleder og lærere om håndtering af konfliktsituationer, hvor behovet for oplysning, dokumentation, forklaring og dialog ikke altid imødekommes. Forældrene føler sig uoplyste og frustrerede. Henvendelserne viser, at nogle af problemerne efter forældrenes opfattelse kunne klares

ved en mere imødekomende håndtering af forældres klager og kritiske henvendelser fraskolens side. Undersøgelsen indikerer, at det især er skolerens håndtering af trivsels- og adfærdsproblemer, der giver anledning til henvendelser. Hertil kommer vanskeligheder med at iværksætte og gennemføre individuelle undervisningsforløb.

Skolernes personale er involveret i løsningen af de fleste af de problemer, som forældrehenvendelserne omhandler. I en del tilfælde er der imidlertid også peget på behov for inddragelse af den kommunale forvaltning, især hvor det drejer sig om økonomiske og strukturelle spørgsmål. En anden vigtig part er PPR, Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, som er nævnt i relativt få henvendelser som medvirkende til løsningen af de beskrevne problemer.

Som omtalt i rapportens indledende afsnit giver de data, undersøgelsen bygger på, ikke grundlag for at generalisere noget om hverken skolens undervisning, skolens støtte til de enkelte børn eller om skole-hjem-samarbejdet. Man skal derfor være forsigtig med at drage konklusioner på grundlag af de beskrevne resultater. Det betyder imidlertid ikke, at de problemer, der rejses i forældrenes henvendelser til Forældrerådgivningen, er uden betydning, hverken for de pågældende forældre eller for samarbejdet mellem skole og hjem.

Et område, hvor dette især er tydeligt, drejer sig om børn med særlige undervisningsmæssige behov. Det er næppe tilfældigt, at forældrene i cirka halvdelen af alle henvendelser beskriver, at deres barn har en egen/særlig

vanskelighed i forhold til adfærd eller fag og dermed nogle særlige behov med hensyn til undervisningen. Det er næppe heller tilfældigt, at der langt oftere er tale om trivselsmæssige og adfærdsmæssige problemer end om faglige problemer. Undersøgelsen giver som nævnt ikke grundlag for at sige noget generelt hverken om omfanget af problemer i skolen på disse områder eller om løsningen af dem, men den viser, at disse problemer findes i et eller andet omfang, og at de er alvorlige for dem, de berører. Den enkelte skole må i samarbejde med forældrene vurdere, om der er brug for yderligere tiltag for at forebygge og afhjælpe problemer i forhold til de enkelte børn, men også vurdere samarbejdet med forældrene om løsning af disse problemer, herunder en vurdering af kvaliteten af den dialog, der føres med forældrene herom. I nogle tilfælde har skolen måske ikke mulighed for at imødekomme forældres ønsker eller krav til skolen i forbindelse med deres barns undervisning, selv om den måske gerne ville. I andre tilfælde er der måske forskellig opfattelse hos skole og forældre af, hvad der er bedst for barnet.

I betragtning af at så mange af de børn, der er beskrevet i forældrenes henvendelser, har særlige undervisningsmæssige behov, kan det måske undre, at kommunernes pædagogisk psykologiske rådgivninger (PPR) kun i stærkt begrænset omfang har været inddraget i løsningen af de beskrevne problemer. Det kan der være i hvert fald to forklaringer på. Den ene kan være, at skolen ikke har ment, at denne rådgivning skulle inddrages, og at

forældrene ikke har kendt til mulighederne for at få hjælp der. Den anden kan være, at i de tilfælde, hvor rådgivningen er blevet inddraget, er problemerne blevet løst i en sådan udstrækning, at forældrene ikke har haft behov for at henvende sig til Forældrerådgivningen. I begge tilfælde kan der være god grund til at se nærmere på mulighederne for hjælp fra kommunernes pædagogisk psykologiske rådgivninger.

To hovedtræk er gennemgående i mange af forældrehenvendelserne uanset emne. Det ene er, at forældrene gerne vil være orienteret. Det gælder, hvad enten det fx drejer sig om love og regler, om underretning til de sociale myndigheder eller om betaling i forbindelse med deltagelse i skolens undervisning. Forældrene ønsker med andre ord et sagligt og velbelyst grundlag for at kunne forholde sig til eventuelle spørgsmål eller problemer i forbindelse med deres barns skolegang. Det andet er, at en del forældre sætter spørgsmålstegn ved kvaliteten af dialogen med skolen. Heller ikke på disse områder giver undersøgelsen grundlag for at sige noget om omfanget generelt, så også her er det overladt til den enkelte skole og dennes skolebestyrelse at vurdere, om der er brug for yderligere tiltag fx i form af klarere arbejds gange og retningslinjer på de områder, der er nævnt i undersøgelsen.

Bilag. Registreringsskemaet

Registrering af mailhenvendelser til Forældrerådgivningen

Løbenummer

***1. Årstal**

2010 2011 1012 2013 2014 2015

2. Måned

01 06 11
 02 07 12
 03 08 Ved ikke
 04 09
 05 10

***3. Barnets køn**

Dreng Pige Ikke oplyst

***4. Barnets klassetrin**

Førskolebarn 3.kl. 7.kl.
 0.kl. 4.kl. 8.kl.
 1.kl. 5.kl. 9.kl.
 2.kl. 6.kl. 10.kl.

***5. Hvem henvender sig?**

Mor Stedforældre Plejeforældre
 Far Bedsteforældre Ikke oplyst

Andet (angiv venligst)

***6. Barnets skoleform**

Folkeskole Efterskole Uden for skoletilbud
 Privatskole Specialskole/specialklasse Ikke oplyst

Andet (angiv venligst)

***7.a. Har barnet en særlig/ egen vanskelighed i forhold til fag eller adfærd?**

Ja Nej

¹ I dette bilag er gengivet skemaet til registrering af problemstillinger i mailhenvendelser til Forældrerådgivningen. Skemaet findes desværre ikke i den bedste opløsning og kan enkelte steder være svært at tyde, men det giver et godt samlet billede af principperne bag skemaet.

Registrering af mailhenvendelser til Forældrerådgivningen

7.b. Hvis ja - angiv hvilken

Ordblindhed/læsevanskeligheder Adhd eller lignende Autisme - eller lignende

Andet - skriv hvilken

*8.a. Hovedproblemstillingens område

Skolen Hjemmet Love og regler

8.b. En eventuel sekundær problemstillings område

Skolen Hjemmet Love og regler

*8.c. Hovedproblemstillingens art og indhold

Barnets faglige vanskeligheder Barnets trivselsvanskeligheder Samarbejdsvanskeligheder mellem skole og hjem Problemstillingen omfatter ikke barnet direkte

Andet (angiv venligst)

8.d. En eventuel sekundær problemstillings art og indhold

Barnets faglige vanskelighed Barnets trivselsvanskeligheder Samarbejdsproblemer mellem skole og hjem Problemstillingen omfatter ikke barnet direkte

Andet (angiv venligst)

9.a. Samarbejde og kommunikation

Samarbejdsproblemer med en eller flere lærere Spørgsmål vedrørende PPR Andre problemer vedrørende Intra

Samarbejdsproblemer med skolens ledelse Samarbejdsproblemer med skolebestyrelsen Skolens personale overholder ikke tavshedspligten

Mangelfuld kommunikation fra skole til hjem Spørgsmål vedrørende skolebestyrelsen

Samarbejdsproblemer med PPR Problemer vedrørende anonymitet på Intra

Andet (angiv venligst)

9.b. Undervisningen

De faglige krav er for høje Test og prøver Vikardækning

De faglige krav er for lave Manglende undervisning Konfliktfyldt klasserum

Andet (angiv venligst)

Registrering af mailhenvendelser til Forældrerådgivningen

9.c. Sociale relationer

☐ Mobning	☐ Inklusion af elever	☐ Elevens sociale problemer med de andre elever
☐ Marginalisering/ udelukkelse af elever	☐ Ensomme børn/ børn uden for fællesskabet	☐ Elevens problemer med en eller flere lærere

Andet (angiv venligst)

9.d. Sanktioner og fravær

☐ Sanktioner af børn og forældre	☐ Underretning til de sociale myndigheder	☐ Elevfravær	☐ Skolevægring

Andet (angiv venligst)

9.e. Særlige foranstaltninger

☐ Mangelfuld støtte	☐ Hjemmeundervisning	☐ Adhd eller lign.
☐ Specialundervisning	☐ Enkeltmandsundervisning	☐ Andre vanskeligheder
☐ Sygeundervisning	☐ Ordblindhed/læsevanskeligheder	

Andet (angiv venligst)

9.f. Organisatoriske problemer

☐ Skoleskift	☐ Hold/klasse/skoleplacering	☐ Betaling
☐ Skolestart	☐ Frit skolevalg	☐ Befordring/skolevej
☐ Skoleudsættelse	☐ Tilsyn med eleverne	

Andet (angiv venligst)

9.g. Familien

☐ Skolens krav/ønsker påvirker familie - eller arbejdslivet	☐ Elevens reaktion på skilsmisse	☐ Elevens reaktion på dødsfald/sygdom i familien
☐ Skolens forholden sig til skilsmisseforældre	☐ Skolens håndtering af dødsfald/sygdom i familien	☐ Forældrene efterspørger råd om håndtering af problemer i relation til barnet

Andet (angiv venligst)

10. Involverede i problemstillingen

☐ Familien	☐ Klassens lærere	☐ PPR
☐ Andre forældre	☐ Skolens ledelse	☐ Skolebestyrelsen
☐ Andre elever	☐ Kommunens forvaltning	

Andet (angiv venligst)

Registrering af mailhenvendelser til Forældrerådgivningen

11. Er denne henvendelse eksemplarisk?

Ja

Nej

Hvis Ja - skriv hvordan

ABSTRACT

Finn Christensen and Poul Skov: When parents seek help. An analysis of questions from parents of Danish school children in 2013 - 2015. The National Association of Schools and Parents have setup free and anonymous counseling, where parents can get advice and guidance about their children's schooling and upbringing. Parents can get in touch both by e-mail and telephone. From 2013-2015, Parental Counseling received a total of 652 e-mail inquiries with a description of the problems and questions that the parents had not been able get clarified in their collaboration with the school. The number of inquiries steadily rose from 143 in 2013, to double that in 2015. There is now an analysis and description of which problems and questions have given rise to 652 parents having sent an e-mail to Parental Counseling to get help. Serious problems and questions were raised in the inquiries, which are both distressing for those that they affect, and which according to the parents' experience, could not be resolved in collaboration with the school. These are such issues that are described in the study.